

report

**Přehlídku 2018
završila trikolora
na nebi**

Slavné dny i pro jednotlivce

Součástí oslav stého výročí vzniku Československa bylo i jmenování nových generálů, plukovníků a předání vyznamenání

Na návrh vlády České republiky byl dnem 28. října 2018 prezidentem České republiky Milošem Zemanem povýšen do vyšší hodnosti armádního generála náčelník Generálního štábu generálporučík Aleš Opat. Dále do hodnosti generálmajora velitel Vzdušných sil brigádní generál Petr Hromek a velitel Pozemních sil brigádní generál Josef Kopecký.

Do vojenské hodnosti brigádního generála byli povýšeni plukovník gšt. Petr Lančí, zástupce velitele Vzdušných sil, plukovník gšt. Jaroslav Schön, zástupce ředitele Sekce podpory MO a plukovník gšt. René Nábělka a Radek Horáček z Vojenského zpravodajství.

Jako součást oslav vzniku samostatného československého státu se ve Slavnostní síni Národního památníku v Praze na Vítkově uskutečnilo jmenování dvanácti příslušníků Armády České republiky do hodnosti plukovníka a udělení nejvyšších resortních vyznamenání.

Ministr obrany Lubomír Metnar udělil čtyři Kříže obrany státu ministra obrany ČR in memoriam za výjimečné zásluhy o obranu republiky. Ocenění, které náleželo Karlu Nejedlému, jenž byl vedoucím odbojové organizace Kapitán Nemo a také byl jednou z vůdčích

postav československého domácího odboje, převzal jeho vnuk František Šustr. Stejně vyznamenání náleželo i plukovníku Stanislavu Rejtharovi, který odešel do Velké Británie, kde vstoupil do RAF. Záslužný kříž ministra obrany ČR II. stupně za vynikající plnění služebních povinností byl udělen řediteli Sekce plánování schopností MO generálmajoru Jaromíru Alanovi, dále zástupci ředitele Agentury logistiky plukovníku gšt. Zdeňku Kolomému a předsedovi Ústřední vojenské lékařské komise odboru vojenského zdravotnictví Sekce podpory Ministerstva obrany plukovníku gšt. Richardu Krausovi. Záslužný Kříž ministra obrany České republiky III. stupně byl udělen šestadvaceti osobám.

Medaili ministra obrany ČR za službu v zahraničí – III. stupně převzal armádní generál Petr Pavel, který od roku 2015 do roku 2018 působil jako předseda vojenského výboru NATO, a brigádní generál Radek Hasala, který působil jako vojenský asistent předsedy vojenského výboru a zároveň byl ředitelem kanceláře předsedy Vojenského výboru NATO.

Ministr Metnar udělil dále jedno Vyznamenání Zlaté lípy MO ČR. Náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Aleš Opat předal

šesti osobám Čestný odznak AČR Za zásluhy II. stupně a dvaceti osobám III. stupně.

Sté výročí vzniku Československa uctili vrcholní představitelé státu a resortu Ministerstva obrany také položením věnců ke hrobu Neznámého vojína na Čestném dvoře Národního památníku v Praze na Vítkově. Této významné pietní akce se zúčastnili prezident ČR Miloš Zeman a jeho slovenský protějšek Andrej Kiska, premiéři České republiky a Slovenské republiky Andrej Babiš a Peter Pellegrini, ministr obrany Lubomír Metnar, zástupci armády v čele s náčelníkem Generálního štábu AČR armádním generálem Alešem Opatou, veteráni a řada dalších hostů.

Věnce k hrobu Neznámého vojína nejdříve položili prezidenti obou zemí, které následovali také český a slovenský premiér. Poté přistoupil ministr Metnar s generálem Opatou, zástupci církví a veteráni.

Minutou ticha pak všichni přítomní uctili památku vojáků padlých v boji za svobodu a nezávislost. Pietní akt ukončilo vystřelení několika čestných salv za zvuků trubky a odnesení historických praporů.

Text a foto: Vladimír Marek a Lucie Růžková

Ministr obrany ČR Lubomír Metnar

„Děkuji VŠEM, kteří se podíleli na velkolepé a důstojné přehlídce i dalších doprovodných akcích. Šlo o skvělé vyvrcholení oslav stého výročí naší krásné země.

Poděkování patří také divákům, kteří se přišli podívat i v nepříznivém počasí!“

Odvedli jste skvělou práci!

Náčelník Generálního štábu AČR Armádní generál Ing. Aleš Opat

Vojáci a vojákyně,
v neděli 28. října 2018 jsem na pokyn prezidenta republiky zavelel více než dvěma tisícům příslušníků Ozbrojených sil České republiky a Integrovaného záchranného systému k provedení slavnostní přehlídky ke 100. výročí vzniku samostatného Československa. Když jsem pak stál na tribuně mezi čestnými hosty – prezidentem České republiky, premiérem vlády České republiky nebo americkým ministrem obrany – mým nejsilnějším dojmem byla hrdost. Před námi pochodovali dobře vycvičení příslušníci české armády a za nimi se prezentovala vojenská technika. Znovu jsem si uvědomil, kolik úsilí a poctivé práce vynaložili jak ti pochodující, tak stovky dalších lidí, kteří se na přípravě celé přehlídky včetně statických ukázek na Letné podíleli.

Velký dík patří vám všem!

Prvních sto dnů ve funkci Generálmajor Petr Hromek hodnotí současný a budoucí vývoj Vzdušných sil AČR	2
Ministr v Afghánistánu Ministr obrany Lubomír Metnar na začátku října uskutečnil svou první pracovní cestu k českým vojákům v Afghánistánu	5
Černé pondělí naší armády V Afghánistánu zahynul český voják a dalších sedm bylo zraněno	6
Přehlídku 2018 završila trikolora na nebi Dva roky příprav a více než měsíc tvrdého nácviku	8
Trident Juncture 2018 Nejrozsáhlejší vojenské cvičení Severoatlantické aliance za posledních deset let	12
Pravidla pro vedení války Do přípravy na nasazení v Mali Jus in Bello 2018 se zapojila Právní služba AČR, akademická sféra a nevládní humanitární organizace	16
„Sílesáci“ zachraňují životy vojáků pod palbou	18
Dělostřelečtí návodčí navyšují schopnosti	20
Když sport je život Nadporučík Jakub Rozsypal uspěl na 65. mistrovství světa CISM ve vojenském pětboji	22
Příprava na zátěž: Funkční trénink – praxe (1. část)	24
Vědomosti pro třetí věk Univerzita obrany se ve své přednáškové činnosti zaměřila i na nejstarší generaci	26
Vojenský nůž Minulost, ale i budoucnost chladných zbraní v AČR	28
Future Forces Forum Veletrh podhalil budoucnost nejen bezpilotních prostředků	30
Armáda ČR: Nové tanky, modernizace T-72 nebo BVP se 120mm kanónem	32
Na návštěvě v Camp Pendleton Technika a výzbroj	34
Možnosti umělé inteligence Podstatně významnější roli budou sehrávat jak získané informace, tak rychlost jejich vyhodnocení a dalšího využití	38
Pod patronátem generála Ečra Právní služba Armády České republiky oslaví v listopadu sté výročí	40
100 let od založení československého vojenského zpravodajství	42
Rukávové znaky Manuál vojenského profesionála	46
Skladník s Řádem lázně Od narození válečného veterána a inspektora našeho letectva ve Velké Británii za druhé světové války Karla Janouška uplynulo 125 let	48

Čísla a fakta Přehlídky 2018:

- 2 roky příprav
- 11 dnů nácviků v rámci nepřetržitého výcviku
- 25 km pochodování denně
- 238 kusů techniky (134 OS ČR [z toho 88 AČR], 104 IZS)
- 513 osob v osádkách techniky (309 OS ČR [z toho 282 AČR], 204 IZS)
- 1 341 osob zabezpečujících organizaci
- 2 158 osob pochodujících (1 797 příslušníků OS ČR [z toho 1 474 AČR], 58 příslušníků zahraničních armád, 303 příslušníků složek IZS)
- 4 350 osob celkem se podílejících na Přehlídce 2018 (3 447 příslušníků OS ČR [z toho 2 967 AČR], 829 příslušníků složek IZS, 74 příslušníků ze zahraničí).

Generálmajor Petr Hromek hodnotí současný a budoucí vývoj Vzdušných sil AČR

Prvních sto dnů ve funkci

Počátkem května letošního roku se novým velitelem Vzdušných sil AČR stal generálmajor Petr Hromek. Po více než sto dnech v jeho nové funkci jsme ho požádali o následující rozhovor.

Během své kariéry jste létal na nadzvukových letounech MiG-21 a MiG-23. Udržujete si i nadále své pilotní dovednosti?

Ano, stále si je udržuji. Je pravda, že jsem létal na letounech MiG-21 a MiG-23. Od roku 1998 létám na proudových letounech L-39.

Je důležité pro velitele letectva udržovat si pilotní návyky?

Myslím si, že to má svůj význam. Jednak si pořád udržuji kvalifikaci a také lépe vnímám, co všechno se v letectvu mění z hlediska létání nebo z hlediska řízení letového provozu.

Počátkem května jste se stal velitelem Vzdušných sil AČR. S čím jste byl při jejich přebírání spokojen a s čím už méně?

Myslím si, že jsme udělali velký kus práce a to nejen můj předchůdce generál Šebesta, ale i bývalí velitelé Vzdušných sil. Od roku 2000

postupně měníme a doplňujeme techniku. Podařilo se do letectva dostat novou techniku, ať již to byly sto padesát devítky, Gripeny, Airbusey či letouny CASA. Nejvíce jsem ale spokojený s tím, že byla nastavena vysoká úroveň bezpečnosti letu a vycvičenost pilotů, což dokazují statistiky posledních let.

A s čím již méně spokojený?

Určitý dluh vidím v počtech personálu. Máme nenaplněnost a potřebovali bychom ji nějakým způsobem zvýšit. Největší rezervy v doplňování personálu máme u protiletadlového raketového pluku ve Strakonících, kde je naplněnost personálu na šedesát sedm procent.

A fakta

Generálmajor generál Petr Hromek se narodil 3. prosince 1963 v Krnově. Po absolvování Vysoké vojenské školy v Košicích létal jako pilot a velitel letky v Českých Budějovicích a v Čáslavi. Později působil ve štábních funkcích na velitelství NATO v Ramsteinu a na Velitelství společných sil v Olomouci. V letech 2013 až 2016 byl velitelem 21. základny taktického letectva v Čáslavi. Následně vykonával funkci zástupce velitele a velitele Vzdušných sil AČR. Celkově má nalétáno 1 850 letových hodin. Dne 28. října 2018 byl jmenován do hodnosti generálmajora.

Ale personál nám chybí i u dalších útvarů Vzdušných sil. V poslední době se nám sice daří naplňovat tabulkové počty, přesto ale tento problém i nadále přetrvává.

Nikdy asi nebudete naplnění na sto procent. Můžete tedy říci, jaké procento naplněnosti máte a kam se chcete dostat?

Naplňenost základen Vzdušných sil je zhruba devadesát tři procent. To číslo sice vypadá optimisticky, přesto ale existují odbornosti, kde máme problémy. Týká se to především techniků a řídicích letového provozu. Nové příslušníky získáváme přímým nábořem a z absolventů Univerzity obrany, ale její kapacity jsou limitované.

Nový náčelník Generálního štábu AČR ve své koncepci zmínil, že se chce orientovat především na Pozemní síly. Čtete tento vzkaz, jako že Vzdušné síly prošly v minulosti až na již připravené akvizice radarů a víceúčelových vrtulníků celkovou modernizací a tudíž jim není potřeba věnovat takovou pozornost?

Už jsem zmínil zásadní změny u Vzdušných sil za posledních téměř dvacet let. Bylo nutné, abychom naplnili standard NATO a zároveň tak obměnili zastaralou techniku, což je vždy zdoluhavý proces. Takový proces je i u Pozemních sil. Tak, jak se prolínají schopnosti obou sil, tak jsou i jejich akvizice v rámci nastavených priorit.

Armáda by měla v nejbližších letech personálně posílit o pět tisíc nových vojáků. Jak moc se to dotkne právě Vzdušných sil?

V současné době se připravuje návrh na změnu celkových počtů vojáků jednotlivých útvarů, včetně Vzdušných sil. Rozhodnutí o navýšení počtu bude až počátkem příštího roku. Nyní je mojí prioritou doplnit současný stav.

Jak jste na tom z hlediska doplňování pozemního technického personálu. Z myšlenky otevřít střední školu s takovýmto zaměřením v Sokolově nakonec pro nedostatečný zájem sešlo. Nebudou vám v budoucnu chybět její kapacity?

V minulosti jsme měli Vojenskou střední školu v Prešově, která nám vzdělávala středoškolské odborníky pozemního leteckého personálu. Česká republika má v současné době v této oblasti tři střední školy – Vodochody, Kunovice a Ruzyň. Se všemi školami úzce spolupracujeme a oslovujeme studenty, aby se stali příslušníky letectva. Také vojenská střední škola v Moravské Třebové reagovala na naši žádost otevřením oboru elektro a posléze též strojírenského oboru. Absolventi těchto škol jsou pak schopni po krátkém, již speciálně zaměřeném kurzu ve Vyškově, plnit naše požadavky v oboru pozemního leteckého personálu.

Zmínil jste omezené kapacity Univerzity obrany. Přitom piloty získáváte prakticky výhradně z řad jejích absolventů. Neuvažujete do budoucna i o jiných personálních zdrojích, není možné přijmout hotového vysokoškoláka a dát mu za rok pilotní výcvik?

I toto by byla jedna z možností. Nemáme však jistotu, že nám takový pilot po roce až dvou od vstupu do armády, po absolvování pilotního výcviku, neodejde k civilnímu provozovateli.

V České republice jsou tři civilní vysoké školy, které mají studijní obor pilot. Pokud to bude student, absolvent bakalářského studijního oboru pilot, držitel průkazu ATPL (licence dopravního pilota), zařadili bychom jej na tabulková místa pilotů vrtulníku v Náměšti nebo ve Kbelích. Určitě ale neuvažujeme o takovémto náboru pilotů k taktickému letectvu.

V případě absolventů Univerzity obrany je pro armádu tedy určitým stabilizačním prvkem, že po pětiletém studiu si je určitým způsobem zaváže...

Ano, každý absolvent Univerzity obrany musí odsloužit tři a půl násobek doby studia. V případě, že toto nebude akceptovat, musí zaplatit poměrnou cenu studia, která činí v celkovém součtu téměř dva milióny korun.

V minulosti byla rozhodující pro přijetí na pilotní směr na Univerzitě obrany znalost matematiky a fyziky. Jsou to skutečně tak důležité disciplíny pro kvality budoucího pilota?

V rámci přijímacího řízení na Univerzitu obrany Fakultu vojenské technologie musí uchazeč o studium úspěšně absolvovat test z matematiky, anglického jazyka a fyzické zdatnosti. Nicméně dokonalá znalost fyzikálních principů letu je nezbytnou znalostí každého pilota.

Kariérní řád u Vzdušných sil je asi o něco složitější než u Pozemních sil. Je zde řada technických odborností, jejichž zvládnutí vyžaduje podstatně delší časový horizont. Dokázali jste se s těmito aspekty již vypořádat?

Ano, máte pravdu. Kariéra u Vzdušných sil je složitější. Proto klíčový personál z podřízených útvarů zařazujeme na dobu dvou až tří let na pozice na velitelství Vzdušných sil a na Generální štáb. Získají tak nové zkušenosti, znalosti a rozhled. Poté se vrací na letecké základny a pluky, aby zúročili získané zkušenosti a vědomosti na velitelských pozicích. Personálním zámyslem věnujeme značnou pozornost. Proto se také čtyřikrát do roka scházíme s veliteli všech leteckých základen a pluků na personální poradě velitele Vzdušných sil, kde řešíme personální zámýsly.

V minulosti musel zanechat létání na nadzvukových strojích JAS-39

Gripen akrobatický pilot Martin Šonka. Nebylo by možné v budoucnu skloubit tyto dvě záležitosti a tyto vynikající piloty nějakým způsobem využít nejen pro prezentaci armády, ale i pro plnění bojových úkolů?

Rozhodně ne. Obě disciplíny jsou velmi náročné na výcvik a čas. Je těžké to skloubit a „nešít“ jedno nebo druhé.

Akrobatické létání je něco zcela jiného než obsluhování nadzvukového stroje. Martin Šonka by se minimálně půl roku účastnil různých akrobatických soutěží a vykonávat službu vojenského pilota stíhacího letounu pouze půl roku by bylo pro armádu hodně neefektivní.

A navíc akrobacii každý létá sám za sebe, kdežto taktický pilot je vždy součástí týmu.

Je mi jasné, že by asi nemohl zůstat na pilotní funkci, ale co kdyby pracoval někde ve štábu...

Myslím, že akrobatický pilot by o práci na štábu neměl zájem.

V posledních letech je kladen důraz na aktivní zálohu, která by v případě potřeby doplnila profesionální armádu. Myslíte si, že se někdy dočkáme toho, že záložníci obsadí i funkce pilotů?

Ano, od roku 2020 by se měly měnit tabulky počtů a tam už počítáme s tím, že piloti budou i u aktivní zálohy. V první fázi máme v úmyslu dostat do aktivní zálohy především lidi z Centra leteckého výcviku v Pardubicích. To jsou aktivní piloti i technici s nemalými zkušenostmi. Taktické piloty aktivní zálohy bychom mohli využívat i při našem výcviku v Taktickém simulačním centru v Pardubicích, kde by na simulátorech létali jako opoziční síly. Piloty vrtulníku aktivní zálohy bychom mohli například využít při zabezpečení služby SAR.

V souvislosti s připravovanou akvizicí na víceúčelové vrtulníky člověk občas slyší názor, že by možná bylo nejlepší celý tento nákup odložit a v budoucnu pořídit bitevní vrtulníky. Je to myšlenka úplně nereálná?

Vrtulník, který se bude pořizovat, bude víceúčelový. Tedy jak bojový, tak i přepravní. Tak, aby sloužil potřebám Armády České republiky.

Ale víceúčelový vrtulník může být i Mi-171, má kulometnou výzbroj, a pokud byste pod něj zavěsili nějaké rakety...

Vrtulník Mi-171 je přepravní vrtulník. Po obou stranách ve dveřích má umístěné kulometry, které obsluhují palubní střelci zajišťující ochranu samotného vrtulníku. Pod vrtulník, který chceme pořídit, můžeme podvěsit jakoukoli výzbroj. Prioritou tohoto vrtulníku je schopnost modularity jeho zbraňového systému.

Naše letectvo se před časem potýkalo s nedostatečnými zásobami munice, především raket Sidewinder a AMRAAM. Podařilo se tento problém již vyřešit, jsme schopni nějakého intenzivnějšího nasazení?

Zásoby munice, které máme v současné době, nám plně pokrývají naše potřeby. Pokud bychom byli vysláni do bojové operace, museli bychom řešit jejich průběžné doplňování bez ohledu na skladové zásoby.

V současné době probíhá revize Koncepce výstavby Armády ČR platná do roku 2025. Další nové vydání by mělo popsat potřeby ozbrojených sil do roku 2030. Co konkrétně by měla obsahovat za vzdušné síly?

V roce 2027 nám končí pronájem Gripenů, čili toto by mohlo být jedním z témat. Pokud se týká dopravního letectva, letouny Airbus nám zůstanou. Hovoří se o rozšíření počtu letounů CASA na šest strojů. Pro přepravu ústavních a vládních činitelů bychom potřebovali dva nové stroje kategorie Challenger. V případě vrtulníků počítáme s přezbrojením na nové víceúčelové stroje, nicméně Mi-171 zůstanou ve výzbroji AČR i po roce 2030. Máme také připravenou náhradu raketového kompletu KUB a dozbrojení kompletů RBS 70.

Budete tedy řešit, čím nahradíte Gripeny?

Nemusí se jednat o náhradu Gripenů. Další možnost je smlouvu na pronájem Gripenů prodloužit a pokračovat v tomto úspěšném projektu. Zda se bude jednat o stejný počet strojů, to je otázka.

O tom se v minulosti diskutovalo. Myslíte si, že pokud by byl dostatek peněz, že by bylo vhodné současný počet letounů JAS-39 Gripen rozšířit?

Dvě letky provozující letouny Gripen mají své opodstatnění. (24 letounů pozn. red.). Jedna letka je prakticky nepřetržitě nasazena v hotovosti NATINAMDS. V případě vyslání letounů na misi na Balt či na Island musíme letku rozdělit. Pokud bychom měli dvě letky, tak bychom se těmto problémům vyhnuli. Navíc by se mohly střídát i v hotovosti NATINAMDS a v mezích se více věnovat výcviku.

A koncepce AČR u jiných druhů techniky? Například zlepšení protivzdušné obrany, protože nové komplety mají nejen větší dosah, ale i účinnost...

Raketový komplet KUB je poplatný své době. Technika se neustále vyvíjí. Nehledě na to, že mu končí životnost v roce 2020. Proto potřebujeme jeho náhradu.

V jakém stádiu je v současné době nákup nových radarů, je smlouva skutečně již před podepsáním?

Domnívám se, že ano. Radary potřebujeme, musíme pokrývat spodní vzdušný sektor České republiky do tří tisíc metrů. Technika, kterou v současné době provozujeme, je zastaralá.

Máte připravený nějaký nouzový scénář, pokud by došlo k dalšímu odložení případného podpisu?

Současná technika nám v případě největší nouze ještě nějakou dobu vydrží. Opravy jsou však stále finančně nákladnější. A potíže přibudou i s náhradními díly. Nejedná se jen o elektroniku, ale i o mechanické části radarů.

Náčelník Generálního štábu klade nemalý důraz na nasazení Pozemních sil v zahraničních operacích. V tomto směru by neměly příliš zaostávat ani Vzdušné síly. Jaká konkrétní nasazení Vzdušné síly v budoucnu čekají?

V současné době působíme v Afghánistánu, Iráku a na Sinajském poloostrově v rámci mise MFO jedním letounem CASA. A v neposlední řadě budeme opět vysláni na čtyři měsíce k ochraně vzdušného prostoru v Pobaltí. Tentokrát ne do litevského Šiauliai, nýbrž do estonského Amari.

Mise v Afghánistánu by ale měla končit.

Ano, Afghánské vzdušné síly přezbrojují z vrtulníků Mi-17 na vrtulníky Black Hawk. Z tohoto důvodu naší podpory už nebude potřeba. Misi v Iráku máme zaměřenou na provoz letounů L-159. Prozatím je rozhodnuto o jejím působení do konce roku 2018. V roce 2019 počítáme s možností vyslat mentorovací tým na kratší časové období pro podporu iráckého pozemního leteckého personálu, iráckým pilotům pak nabízíme možnost výcviku na leteckých simulátorech v České republice.

Myslíte si, že v budoucnu bude naše letectvo schopno v případě potřeby i přímého bojového nasazení v zahraničí?

Naše jednotky jsou vycvičené a připravené i k bojovému nasazení.

Text: Vladimír Marek, foto: autor a Jan Kouba

Ministr v Afghánistánu

Ministr obrany Lubomír Metnar na začátku října uskutečnil svou první pracovní cestu k českým vojákům v Afghánistánu. Zde se seznámil jak s úkoly mise, tak i s příběhy vojáků a jejich motivací. Nechyběla ani vzpomínka na tři padlé vojáky a symbolické uctění jejich památky v podobě položení pamětní mince ministra na pietním místě, které bude navždy připomínat naše oběti na oltáři vlasti.

O tvrdých podmínkách, ale i o výsledcích práce českých vojáků v Afghánistánu se ministr obrany Lubomír Metnar v doprovodu ředitele Společného operačního centra MO generálmajora Jiřího Verner a dalších hostů přesvědčil na obou základnách, na nichž Češi společně se spojenci nyní působí, tedy v Kábulu i na Bagrámu. Velitel 17. úkolového uskupení AČR v misi Resolute Support podplukovník Václav Malát ministra obrany seznámil s aktuálními úkoly českých vojáků. Těžištěm jejich práce je především podpora a výcvik místní armády. „Česká strážní rota v Bagrámu úzce spolupracuje s praporem místní vojenské policie a instruktoři z letecké základny v Náměšti nad Oslavou zajišťují letecký výcvik osádek vrtulníků afghánského letectva v Kábulu. Naši lidé na velitelství pak zajišťují, aby vojáci měli vše, co k plnění úkolů potřebují,“ uvedl podplukovník Malát.

Patříme ke špičkám

Velitel základny Bagram Air Field brigádní generál Daniel B. Conley při setkání s ministrem obrany Lubomírem Metnarem vyzvedl českou jednotku jako jeden z těch vůbec nejlépe sloužících týmů, které v zemi působí.

„Pane ministře, velice si ceníme práce vašich vojáků, kteří působí v této misi. Patří

k těm nejlepším, které zde máme. Na společných jednáních v mezinárodní, ale i na národní úrovni, vyzdvihují jejich profesionalitu, obětavost a disciplínu. Je mi velice líto nedávné ztráty tří vašich vojáků, jejich oběť nejvyšší nebude nikdy zapomenuta. Má slova plně sdílí i velitel mise Resolute Support armádní generál Austin Scott Miller,“ uvedl brigádní generál Daniel B. Conley.

Základna pod bedlivou ochranou každý den

Největší zastoupení má Armáda ČR na základně Bagrámu, která je jedním z důležitých koaličních operních bodů a se dvěma přístávacími drahami má i strategický význam. O to důležitější je její ochrana. „Pohybujeme se mimo základnu každý den, ve dne i v noci. Jde nám o to, abychom povstalcům neposkytli volný prostor a eliminovali co nejvíce útoky proti základně, vojákům a místním lidem. Spolupracujeme přitom jak s americkou, tak i místní jednotkou, kterou i jinak podporujeme. Naše snaha byla zasažena tragickou ztrátou tří našich spolubojovníků a kamarádů, nicméně strážní rota se opět zapojila do úkolů jen o několik dní později. V takové situaci je třeba se ze všeho co nejdříve oklepat, leč vzpomínky a ztráta bolí,“ uvedl velitel

10. strážní roty kapitán Viktor Patia. Jádrem jeho jednotky tvoří vojáci 42. mechanizovaného praporu „Svatováclavského“ z Tábora, který je doplněn o specialisty dalších útvarů a zařízení AČR. Operační úkol na základně Bagrámu převzali 15. dubna 2018.

Nasazují své životy

Nejvíce času ze své oficiální návštěvy Afghánistánu ministr obrany Lubomír Metnar strávil s českými vojáky a poznáním jejich prostředí a úkolů. Navštívil příslušníky jednotky KAMBA, prohlédl si zázemí místa velení strážní roty TOC (Tactical Operation Center) a pracoviště bezpilotního prostředku SCAN EAGLE. Na závěr své cesty promluvil k vojákům, poděkoval jim za práci a předal drobné dary. „Jste to vy, na které může být naše republika hrdá. Při mé návštěvě jsem se osobně seznámil s řadou vrcholných představitelů mise a velitelů jednotlivých základen, vyslechl jsem si i vás, vojáky, kteří každý den nasazujete své životy. Vaše práce je neocenitelná a díky vám máme v misi Resolute Support tak silné renomé. Každá jednotka, každé úkolové uskupení a každá strážní rota jen dokazuje, jak skvělou práci odvádíte. Jsme na vás všichni hrdí,“ řekl ministr Metnar vojákům.

Text a foto: Michal Voska

V Afghánistánu zahynul český voják
a dalších sedm bylo zraněno

Černé pondělí naší armády

V provincii Herát na základně Shindánd padl rotný Tomáš Procházka. Dvačtyřicetiletý zkušený kynolog z Centra vojenské kynologie v Chotyni byl součástí české 1. jednotky podpory a vlivu. Další dva čeští vojáci vyvázli po útoku s lehkým zraněním.

Útočník byl příslušníkem afghánských bezpečnostních sil, avšak nebyl přímo z jednotky, kterou naši vojáci na základně Shindánd mentorují a které pomáhají s výcvikem.

„Je to obrovská základna včetně letiště, rozdělená na několik malých, a jedna z nich je naše česká,“ informoval na tiskové konferenci náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Aleš Opat. „Naši vojáci se vraceli z běžné rutinní činnosti spojené s fasováním materiálu potřebného na dobudování základny. V tom okamžiku na ně byla vedena střelba. Pohybovali se uvnitř chráněné základny, měli na sobě všechny ochranné součásti výstroje. Nebezpečí nemohli ani v nejmenším tušit.“

Útok nikdo nečekal

Útočník začal na vojáky střílet z 80 až 100 metrů americkou útočnou puškou ráže 7,62 mm M 14 a po útoku byl dalšími příslušníky bezpečnostních sil okamžitě zatčen. V současné době probíhá jeho vyšetřování afghánskými bezpečnostními silami a zjišťují se důvody jeho útoku.

„V žádném případě nešlo o střelbu, která by byla přímo cílena na naše vojáky. Útok byl veden na vojáky koaliční, nikoliv české,“ vysvětlil generál Opat. „Naše armáda nyní pracuje s dvěma verzemi, proč k útoku došlo. Jedna z nich je, že útočník se mohl radikalizovat hnutím Tálibán už jako příslušník afghánské armády, nebo do ní byl infiltrován již s úmyslem zaútočit na koaliční jednotky. Teroristické hnutí Tálibán se k útoku již přihlásilo.“

Špičkový vojenský kynolog

Je to vůbec poprvé, kdy padl vojenský psovod. Tomáš Procházka se narodil 19. 12. 1976 v Prachaticích. V současné době bydlí v Hrádku nad Nisou, který je vzdálen jen několik kilometrů od Centra vojenské kynologie Chotyně, v němž působil. Patřil mezi uznávané špičkové kynology. Se svými čtyřnohými svěřenci sbíral mnohá vítězství a ocenění, a to jak v armádních, tak i národních a mezinárodních soutěžích. V soukromí měl několik belgických ovčáků. S nimi sbíral vysoká ocenění ve sportu mondioring, který je kombinací tří kynologických disciplín: poslušnost, skoky a obrana.

Práce se psy ho bavila odmala. Sportovní kynologii dělal již v civilu. Vyučil se strojním mechanikem. Pracoval jako zámečnický – svářeč. V roce 2002 nastoupil k 4. průzkumnému praporu do Bechyně. Ten byl ale o rok později zrušen. „V té době jsem se dozvěděl, že se uvolnilo místo psovoda na tehdejší Veterinární základně v Chotyni. A protože jsem měl vztah ke psům již od dětství, rozhodl jsem se, že využiji této příležitosti a nastoupil jsem tam,“ řekl nám před více než rokem. Od tohoto okamžiku tlouklo Tomášovi srdce jen pro psy. Práce s nimi pro něho představovala nejen zaměstnání, ale i koníčka. Svým dvěma svěřencům věnoval většinu volného času i po pracovní době. Za tu dobu se mezi nimi vytvořilo velice silné pouto. Nahrazovali mu rodinu.

Patřil k těm několika málo psovodům, kteří byli vycvičeni na nasazování psů do akce slaněním z vrtulníku. „Psovod s takovýmto zaměřením samozřejmě nemůže mít strach z nasazení ve výškách. Proto, aby mohl slaňovat, či provádět záchranné práce na laně, existuje jediné omezení, a to je přezkoušení z tělesné přípravy nejhůře za 2.

Ve skutečnosti je potřeba ale ještě něco navíc. A právě tomu každý z psovodů týmu přizpůsobuje vlastní fyzickou přípravu. Dobře vycvičení psi si na výsadky zvyknou. Vnímají je jako naprosto přirozenou záležitost," řekl nám, když jsme s ním na toto téma připravovali článek.

Osudová mise

Rotný Tomáš Procházka odjel do Afghánistánu na půlroční misi letos 28. srpna. Bylo to již jeho čtvrté zahraniční nasazení. První se uskutečnilo v roce 2003 v Iráku, dvakrát byl v Kosovu. V Afghánistánu měl sebou dva služební psy. Bred byl vycvičen na strážní službu, Doky byl „bombař“, což je označení pro psy, kteří jsou cvičeni na vyhledávání výbušnin. Jeden z nich byl v době útoku spolu s padlým vojákem na korbě střelbou zasaženého vozu Toyota Hilux.

„Byl to nejen výborný člověk, ale i skvělý kynolog," řekl o Tomáši Procházce náčelník Centra vojenské kynologie v Chotyni podplukovník Andrej Vítek. „Tomáš Procházka patřil ke skvělým pejskařům. Byl to člověk s obrovským nasazením, k jeho základním vlastnostem patřila kromě odvahy i vysoká profesní ctizádost, vyvážená otevřenost a kamarádstvím. Nikdy si žádný poznatek z výcviku nenechal pro sebe, aby jako kynolog sám vynikal. Věděl, že pes může zachránit život člověka," řekl o něm bývalý velitel veterinární základny plukovník ve výslužbě Josef Růžička.

Rotný Tomáš Procházka byl povýšen in memoriám ministrem obrany Lubomírem Metnarem do hodnosti štábního praporčíka. Zároveň mu bylo uděleno nejvyšší resortní vyznamenání Kříž obrany státu. Tělo rotného Tomáše Procházky bylo vojenským speciálem přepraveno zpět do vlasti 24. října.

Mise v Herátu

První jednotka podpory a vlivu speciálních sil působí na základně Shindánd v provincii Herát od konce srpna letošního roku. Příslušníky 601. skupiny speciálních sil doplňují odborníci z dalších složek naší armády a právě to byl případ i Tomáše Procházky. Jejich úkolem je cvičit příslušníky speciálních sil afghánské armády. Ti dokáží velice rychle reagovat na jakoukoliv krizovou situaci na celém území Afghánistánu. Expertům z mentorovacího týmu je vždy během výcviku přidělena dostatečná ochrana, tzv. guardian angel. Kromě toho ta část týmu, která se právě nevěnuje výcviku, skrytě sleduje situaci a v případě potřeby je připravena zasáhnout.

Provincie Herát leží na severozápadě země. Během sovětské okupace Afghánistánu docházelo právě na území Herátu k prvním větším bojům.

Výbuch pod vozidlem

Naše vojáky nasazené v Afghánistánu potkala pouhých pět dnů před tímto incidentem ještě jedna tragická událost. Ve středu

17. října 2018 okolo 14:20 hodin našeho času došlo při plnění operačního úkolu strážní rotou v okolí základny Bagrám v afghánské provincii Parwan k útoku na českou patrolu. Atentátníci použili civilní afghánské vozidlo naplněné dvěma sty kilogramy výbuštiny. Odpálili ho v okamžiku, kdy kolem nich projížděla spojenecká patrola.

Následkem výbuchu se obrněné vozidlo MRAP (Mine-Resistant Ambush Protected) převrátilo a bylo zraněno pět českých vojáků osádky. Čtyři vojáci V. B. (1985), M. J. (1984), M. S. (1976), M. Š. (1992) byli zraněni lehce a jeden voják D. K. (1983) byl zraněn těžce. Všem postiženým vojákům byla na místě poskytnuta první pomoc a následně byli letecky transportováni do vojenské nemocnice na základně Bagrám. Šestý voják, který byl ve vozidle, vyvázl bez zranění.

„To, že ten útok nebyl fatální, je především zásluha velitele jednotky a toho, že vojáci jsou

skvěle připraveni a velmi dobře vycvičení," řekl náčelník Generálního štábu armádní generál Aleš Opaťa.

Text: Vladimír Marek a Jana Deckerová,
foto: Vladimír Marek, Marie Křížová a Hana Brožková

Tank T-72M4 CZ

Přehlídku 2018 završila trikolora na nebi

Dva roky příprav a více než měsíc tvrdého nácviku. Přehlídky 2018 se na Evropské třídě v pražských Dejvicích zúčastnilo téměř 4 350 osob a 236 kusů techniky. V samotném průvodu pak pochodovalo na dva tisíce příslušníků AČR.

Česká armáda se představila v Praze po deseti letech. I přes nepřízeň počasí dorazily na Evropskou třídu tisíce lidí, kteří se začali scházet už hodinu před začátkem. Stovky lidí přihlížely i generální zkoušce, která se konala v předvečer samotné akce. „Veřejnost měla jedinečnou možnost vidět na jednom místě to nejlepší, čím se může současná moderní česká armáda chlubit,“ konstatoval 1. zástupce náčelníka GŠ AČR generálporučík Jiří Baloun a dodal, že přes náročnost přípravy a provedení přehlídky šlo o naprosto unikátní záležitost.

Na čestné tribuně byl spolu s prezidentem republiky Milošem Zemanem premiér Andrej Babiš, slovenský premiér Pellegrini, ministři obrany ČR a USA Lubomír Metnar a James Mattis, včetně náčelníka GŠ AČR armádního generála Aleše Opaty. Na přehlídku dorazilo více než 1 500 pozvaných hostů, mezi kterými nechyběli ani váleční veteráni.

Čestná stráž AČR

Cizinecká legie

S armádou se prezentovala IZS

V Dejvicích nepochodovali ale jen vojáci. Byli zastoupení i příslušníci Integrovaného záchranného systému, tedy policisté, záchranáři, hasiči a celní správa, včetně techniky. Novinkou byla účast čestných stráží Slovenska, Francie, Spojených států, Velké Británie a Itálie. Nechyběla Hradní stráž se standartou prezidenta republiky a bojovým praporem.

V čele přehlídky byl velitel Pozemních sil, poté následovali vlajkonosi účastnících se států, poté historické prapory jednotek, které vznikly po roce 1918. Armáda pak defilovala jednotkami pozemních i vzdušných sil, nechyběli ani studenti vojenských škol a příslušníci aktivní zálohy. Postupně se poté představila armádní technika. Nechyběl modernizovaný tank T72M4 CZ, obrněná vozidla Iveco nebo obrněné transportéry Pandur.

Deštivé počasí omezilo leteckou část přehlídky. Letěly jen Gripeny a některé vrtulníky. Původně se počítalo s průletem deseti formací. Nad Evropskou třídou proletěly jen dva bojové letouny Gripen, vrtulníky W-3A Sokol a tři slovenské vrtulníky UH-60 Blackhawk.

Stanový tábor pro tisíc pět set vojáků

Česká armáda se na pražské defilé tvrdě připravovala na bývalém letišti v Bechyni. Logistikům 151. ženijního praporu Bechyně, 153. ženijního praporu Olomouc, 14. pluku logistické podpory Pardubice a 13. dělostřeleckého pluku Jince patří velký dík za přípravu veškerého zázemí pro téměř dvě tisícovky vojáků na téměř deset dnů. „Kromě těchto útvarů se v Bechyni do přípravy zázemí

Land Rover Defender 130 Kajman

zapojila také Agentura vojenského zdravotnictví a hospodářské čety, kuchaři, revizní technici, řidiči a další zabezpečovací personál," informuje náčelník logistiky 15. ženijního pluku major Bohumil Falát.

S vlastní výstavbou logistického zázemí pro vojáky se začalo už v srpnu letošního roku. „Začali jsme navážet kontejnery a materiál," vysvětluje major Falát. „Od 1. října pak začal u bývalé letištní plochy vyrůstat nejen stanový tábor, včetně pochodové trasy na Evropské ulici, ale i tribuny, výstupy z metra a kruhový objezd na Vítězném náměstí. Samotné výstavbě však předcházelo plánování, aby všechno klaplo podle plánu. Stanový tábor, odpočinková zóna, velkokapacitní jídelna nebo zařízení pro parkování techniky. To jsou jen některé logistické prvky, které jsme museli s dalšími vojenskými prvky připravit.“

Denně více než tři a půl tisíce litrů čaje

Důležitou součástí bylo pro vojáky vybudování velkokapacitní jídelny. Tu logistickí vybudovali v prostoru bývalé budovy tzv. padáčkárny. Najednou zde mohlo obědovat pět set padesát vojáků.

„O celodenní vaření teplé stravy a více než tři a půl tisíce litrů čaje se staraly téměř čtyři desítky kuchařů," upřesnil major Falát. Po připojení se k nácvičku složek Integrovaného záchranného systému se zvýšil počet strážníků denně až na tři tisíce. V prostorách kuchyňského bloku ženisté zřídili hospodářskou varnu a výdejnu, a to ze tří souprav kontejnerových kuchyní a šesti polních automobilních kuchyní.

Letenské sady obsadila na tři dny technika armády a IZS

Součástí oslav byla také třídenní výstava na Letenské pláni sta let historie jak vojenské techniky, tak i té hasičské, policejní nebo

Vrtulníky Mi-24 Hind

Tatra 31. pluku radiční, chemické a biologické ochrany

Historický tank LTP-38

záchranářské. Unikátní techniku si během výstavy prohlédly desetitisíce lidí a během celé akce se odehrávaly i dynamické ukázky, které představily vojáky české armády přímo v akci.

„Návštěvníci si mohli prohlédnout více jak 153 kusů současné, historické i speciální techniky české armády a složek IZS. Byly zde zastoupeny i propagační stánky, kde se prezentovaly jednotlivé složky spolupracující s Armádou ČR,“ řekl nám plukovník gšt. Roman Tkačík, ředitel KVV Praha pro Středočeský kraj a zároveň velitel statické ukázky na Letenské pláni. „Největší zájem byl o unikátní kusy techniky, jako je francouzský historický tank Renault FT-17 nebo náš tank LT-35, ale na své si přišli i ti, kteří se zajímají o současnou techniku naší armády.“

Text: Jana Deckerová, mjr. Miroslava Štenclová, foto: Jana Deckerová a Michal Voska

Nejrozsáhlejší vojenské cvičení Severoatlantické aliance za posledních deset let

Trident Juncture 2018

Deklarace schopností aliančních jednotek vést operaci vysoké intenzity na vnější hranici států NATO v případě aktivace článku 5 Washingtonské smlouvy a certifikační cvičení jednotek, jež budou v roce 2019 držet hotovost v silách velmi rychlé reakce NATO. Takový cíl mělo největší cvičení v novodobé historii, které se konalo v druhé polovině října v Norsku. Za Českou republiku se cvičení zúčastnilo úkolové uskupení pozemní protivzdušné obrany s dvěma stovkami vojáků, zejména příslušníci 25. protiletadlového raketového pluku ze Strakoníc.

Největší vojenské cvičení Severoatlantické aliance s názvem Trident Juncture začalo 22. října a poslední technika byla stahována 10. listopadu. Šlo tak tedy o intenzivní, čtrnáctidenní cvičení, které nemá od dob studené války obdoby. Podle generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga se zapojilo celkem 65 lodí, 250 letadel, 10 000 vozidel a kolem 50 000 vojáků. Vyjma moře se řada úkolů odehrávala na celkem 27 místech napříč Norskem. Manévrů, jejichž námětem je „obnova suverenity spojenecké země po vnější agresi“, se účastnily všechny členské země NATO a také partnerské Finsko a Švédsko. Pro účastníky cvičení platilo jednotné rozdělení a to na „jižní“ a „severní“ síly, přičemž v průběhu došlo k výměně rolí „fiktivního agresora“ a bránících se aliančních

sil. Procvičovala se i schopnost rychlého posilování sil a vybavení přes Atlantik a napříč Evropou. Cvičení bylo také velkou logistickou akcí. Na palubách 180 letadel a šesti desítek lodí už od srpna přijížděli do Norska vojáci s technikou z tak vzdálených míst, jako je San Diego v Kalifornii či Izmir v Turecku. Českou republiku důstojně zastupovala jednotka vojáků z 25. raketového pluku ze Strakoníc se zhruba 70 kusy techniky. „Dnes máme všechny na místě, od největší lodě až po nejmenší dron, začínáme!“ uvedl generální tajemník NATO Jens Stoltenberg při zahájení. Onou největší lodí byla letadlová loď USS Harry S. Truman, první americká letadlová loď v norských vodách od roku 1987. Na moři se ostatně odehrála významná část manévrů. Atlantik je pro bezpečnost Evropy

zásadní a klíčový, i z toho důvodu probíhalo velení operace přímo z lodi USS Mount Whitney a velitelem se stal americký generál James Foggo, velitel Velitelství spojeneckých sil NATO v Neapoli. Ostatně i pro naše protiletadlovce byla loď velmi důležitá, i s ohledem na historický odkaz.

Přesun techniky

Pro vojáky ze Strakoníc začal přesun již 16. října, kdy naložili techniku na železniční vozy. Čekala je náročná cesta dlouhá přes tisíc kilometrů. Na sever Evropy se dvě stovky vojáků se sedmdesáti kusy techniky přesunovali postupně v několika skupinách. Technika byla převážena kombinovaným způsobem s využitím hned tří druhů přeprav a to silniční, železniční i námořní. Konečnou

stanicí pro železniční převoz byl nizozemský Veendam. Poté se technika přesunula po silnici do přístavu Eemshaven. Zde se naložila na loď a přepravila se do přístavu Fredrikstad na jihovýchodě Norska. Odtud se již po vlastní ose přepravovala v několika kolonách do míst, kde cvičení probíhalo, tedy zejména do okolí města Rena. Naplánovat přepravu osob a techniky na takovou vzdálenost nebylo vůbec jednoduché. „Nejnáročnější bylo skloubit požadavky na přepravu se změnami, o nichž jsme se dozvíдали během přípravy cvičení. Ať už se jedná o výluky na železniční trati, požadavek na přítomnost techniky v nizozemském přístavu den před vyplutím lodě či přítomnost řidičů v Norsku před příjezdem lodě s technikou a řadu dalších,“ uvedl kapitán David Halušitz a dodal: „Je to obrovská zkušenost, která naše schopnosti posouvá o velký kus dopředu,“ zhodnotil strakonický logistik, jenž zároveň velí národnímu podpůrnému prvku NSE. Během přípravy na cvičení se vojáci museli vyrovnat i s dalšími, pro ně dosud neobvyklými, úkoly. Jedním z nich byla například dezinfekce techniky, kterou

Norské království vyžaduje před vstupem na své území. Její realizace se profesionálním způsobem zhostili příslušníci čtyř chemické ochrany z 26. pluku velení, řízení a průzkumu. Bylo to poprvé v rámci Armády ČR, kdy byla vojenská technika dezinfikována před odjezdem na cvičení do zahraničí.

Připomínka Tobruku

V případě tohoto rozsáhlého cvičení šlo i o pomyslný milník v oblasti přepravy techniky AČR, jelikož poslední takto rozsáhlý lodní transport naší vojenské techniky se uskutečnil v době II. světové války lodí Mauritánia. Konkrétně šlo o 200. protiletadlový pluk, který působil v Tobruku. Paralelou pak je i přízvisko pluku ze Strakonice „Tobrucký“. Nadporučík Daniel Kříž, náčelník skupiny logistiky 252. protiletadlového raketového oddílu, který vedl vykládku, v přístavu uvedl: „Naši vojenskou techniku vykládáme po plavbě z Nizozemska. V případě vykládky ji koordinujeme s místní správou, proběhla přejímka, včetně veterinární kontroly. Pro nás jde o zcela unikátní transport, který v novodobé

historii pluku nepamatujeme,“ uvedl nadporučík Kříž. Z Nizozemska bylo přemístěno několik desítek kusů techniky, včetně vozů Tatra, kompletů RBS-70 a dalších. Následovalo sjednocení jednotek, vytvoření operačního centra a místa velení. Poté se vojáci zapojili do cvičení s úkoly podpory ostatních armád, zejména s vojáky z Bundeswehru. Nicméně úkolů na ně během cvičení čekalo mnohem více, a to především s ohledem na prověření vzájemné komunikace, interoperability a též sladění postupů. Základem se ovšem stala letecká podpora, či lépe řečeno protivzdušná obrana. „Souběžně se zdokonalovacím výcvikem protiletadlové raketové baterie, tvořící hlavní bojovou sílu úkolového uskupení pozemní protivzdušné obrany, proběhla výstavba českého místa velení, spojovací nácvič a sladění s místem velení německé 9. obrněné brigády. Právě do její sestavy jsme zařazeni v rámci sil rychlé reakce NATO s tím, že v příštím roce budeme součástí sil velmi rychlé reakce NATO, které by v případě potřeby byly nasazeny jako první v časovém horizontu několika málo dní,“ uvedl zástupce

velitele strakonického útvaru plukovník Jaroslav Daverný smysl a účel nasazení a zasazení strakonických vojáků do cvičení.

Překonávání vodního toku

Jedním z prvních úkolů po náročném transportu techniky čekal na protiletadlovce u řeky Rena. Tam se nacházela obojživelná mostní souprava vojáků Bundeswehru. V praxi tak šlo o soustavu několika obojživelníků, které se spojí v jeden celek. Každá souprava má řídičskou, či lépe řečeno kapitánskou kabinu a motor. Jednotlivé prvky, obvykle jde o šest až osm částí, se spojí a utvoří soupravu, jež uveze desítky tun techniky. I na silném vodním toku, v tomto případě na řece, je souprava zcela stabilní a především i velice rychlá. Celkové sladění jednotlivých posádek a spojení v jeden celek nezabere více než 30 minut. Vždy první a poslední část celku má hydraulickou nájezdni rampu, ta se sklopí a vyklopí samozřejmě pouze u břehu. První zatěžkávací zkouškou dovedností obsluhy se stala technika Luftwaffe, konkrétně taktický mobilní raketový systém MIM-104 Patriot, jenž sám o sobě váží kolem 15 tun. Ty pojala souprava tři a k tomu i dvě doprovodná vozidla. Tím pádem následné zatěžkání naší sestavou čítající vozidla Tatra-810 a Tatra-815 nebyl žádný problém. Ten nebyl ani v komunikaci. Kromě toho, že většina vojáků ze Strakonice přítomných na cvičení ovládala minimálně základy angličtiny, tak i značná část hovořila německy. Povel k nalodění, popojíždění po soupravě, či sjetí ze soupravy tak bylo možné slyšet v obou jazycích. Jízda přes řeku Rena byla otázkou okamžiku i přes šířku toku v místě nasazení kolem 250 metrů. Tento manévř se opakoval několikrát dokola, jelikož časový úsek, po němž byla souprava k dispozici našim protiletadlovcům, byl několik hodin. Ve všech případech šlo o transport vozů Tatra s radiolokační technikou ReVISOR a s komplety RBS-70. Do Norska nebyla převážena jiná, těžká, dalekonosná technika (2K12 M2 KUB, Strela 10M aj.).

Likvidace nepřátelských helikoptér

Po nácviu překonání vodní hladiny, kdy byla prověřena schopnost posádek, započala hlavní činnost v podobě převzetí úkolu ochrany vzdušného prostoru nad technikou Bundeswehru, ale i jiných zemí. Samozřejmě s ohledem na možnosti systému RBS-70. Ten je schopen operovat v rozsahu do 8 000 metrů vzdálenosti a výšky 5 000 metrů, prakticky se pak hodnoty mohou lišit s ohledem na prostředí, přímou viditelnost aj. Vezme-li v potaz, že celý zájmový, výcvikový prostor se rozprostíral na ploše cca. 170 x 60 km, šlo o úsekovou ochranu. Tomu ostatně odpovídá i mobilnost celého kompletu a rychlost nasazení. Od povelu k sesednutí, rozvinutí kompletu a zaměření cíle nepřesáhl čas tři minuty. Bavíme se o RBS-70, příprava

radiolokaátoru ReVISOR je pak otázkou zhruba 10 minut. V praxi pak byla nastavena datová i rádiová komunikace s Bundeswehrem a celým velením cvičení a sladěn postup, přesun, ale i rychlá změna operačního nasazení s ohledem na zprávy o pohybu „nepřátelské“ techniky. Nepřátelskou technikou se stala zejména helikoptéra AH-64 Apache, tedy bitevní vrtulník používaný od sklonku studené války až po současnost. Ten bylo třeba včas identifikovat a zlikvidovat. Nepřátelská helikoptéra nad bojištěm plným tanků a obrněných transportérů by znamenala těžké ztráty, zastavení postupu, či úplné obrácení sil. Strakoničtí tak neváhali ani okamžik, ihned

po zaměření byla nepřátelská technika eliminována. Nešlo o žádné skutečné sestřely, konec konců žádná ze stran nedisponovala ostrou municí, ale šlo o identifikování nepřítel, jeho zaměření a pomyslný sestřel. Vše probíhalo v reálném čase, šlo o reálné pokyny a samozřejmě, nejedná se o videohru, tedy i o reálný počet vystřelených raket. Po každém „výstřelu“ zahlásil operátor kompletu stav zasažení a spotřebu -1, čili kolik by bylo třeba ke skutečnému sestřelu s ohledem na zkušenosti a manévrování helikoptéry. Ta ovšem příliš šancí nemá při rychlosti rakety Mach 2... Leč i z druhé strany američtí piloti procvičovali boj proti prostředkům

protivzdušné obrany. Ten zahrnuje krycí manévry těsně nad porostem (stromy) a rychlé opětování palby na pozice odpaliště. To vše ve dne i v noci s užitím systémů nočního vidění.

Boj v tvrdých podmínkách

Norsko se díky svým klimatickým podmínkám, řadě vodních ploch, ale i horských oblastí hodí k rozličným typům výcviku. Proto byla v rámci cvičení Trident Juncture naší armádou procvičována i řada bojových scénářů. Protiletadlovci samozřejmě nejsou bojovou jednotkou, která by se nasadila v týlu nepříteli, nicméně při přesunech na dlouhé

vzdálenosti je možnost útoku na kolonu více než předpokladaná. Jeden ze scénářů znamenal nástřel kolony, vyřazení části techniky z provozu a vedení obranné palby na pozice agresora. Útok může přijít kdykoliv a kdekoliv, proto je ochrana kolony jednou z priorit zachování bojeschopnosti celé jednotky. Vojáci tak musí rychle reagovat, zaujmout perimetr a včas a přesně identifikovat zdroj útoku. Následně se pomocí krycí palby přiblížit k nepříteli a eliminovat jej. Součástí toho je i zajištění nepřítelů, jeho předání odpovědným jednotkám (kupříkladu vojenské policii) a ošetření raněných, či jejich přesun do bezpečí, případně zajištění leteckého

odsunu. K tomu pomáhá vojákům odborný kurz CLS, díky kterému jsou schopni zraněné rychle diagnostikovat, provést základní život zachraňující ošetření a předat zprávu o skutečném stavu a míře poranění. V případě cvičení v Norsku pak o porovnání jednotlivých armád a zkušeností vojáků, účastníků kurzu CLS v náročných, klimatických podmínkách. Každému takovému nasazení vždy přihlížel tým rozhodčích. Vyhodnocení každého dne pak bylo základem k poučení se z chyb, ale i přiblížení se certifikaci pro potřeby Sil rychlé reakce.

Text a foto: Michal Voska

Do přípravy na nasazení v Mali Jus in Bello 2018 se zapojila Právní služba AČR, akademická sféra a nevládní humanitární organizace

Pravidla pro vedení války

Z lesa se ozývaly dlouhé dávky ze samopalu, které v pravidelných intervalech přerušovaly jen výbuchy granátů. Uprchlíký tábor, vybudovaný v bezprostřední blízkosti malijské metropole Bamako, se ocitl v jednom ohni. Raněných a mrtvých byly desítky. Napadli ho bojovníci jednoho ze zneprátelených kmenů. To už tady byli příslušníci českého kontingentu, kteří zajistili perimetr tábora a přivolali MEDEVAC.

Takovou podobu měla jedna z epizod cvičení Jus in Bello 2018, které se v polovině října konalo ve výcvikovém prostoru Březina poblíž Vyškova.

„Naším cílem bylo procvičit a upevnit si povědomí o nejnovějších poznatcích z oblasti práva ozbrojeného konfliktu. Vedle jednotky ze 102. průzkumného praporu, která se připravuje k nasazení do zahraniční operace EUTM v Mali, se do cvičení zapojili příslušníci Právní služby AČR, posluchači právnických a lékařských fakult a nevládních národních a mezinárodních humanitárních organizací. Jednalo se o unikátní projekt spolupráce akademické sféry s ozbrojenými silami, který nemá v Evropě obdoby,“ zdůraznil náčelník Právní služby AČR plukovník Emil Horčíčka.

„Tento projekt vznikl ve spolupráci s podplukovníkem Otakarem Foltýnem zhruba před třemi lety. Původně to nebyla formální vojenská akce, ale dobrovolná záležitost. Naši posluchači sem přijeli, aby se seznámili s praktickou aplikací práva ozbrojených konfliktů,“ dodal proděkan olomoucké Právnické fakulty Martin Faix. „Myslím si, že z hlediska výuky humanitárního válečného práva jsme na tom jako republika celkem dobře. Určité

rezervy ale vidím v oblasti rozšiřování tohoto práva, a to jak mezi studenty, tak i v našich ozbrojených silách.“

Nevybuchlý granát

Po uprchlickém táboře pobíhá jeden ze zraněných sem a tam. Viditelné je v posttraumatickém šoku. Vojáci se ho pokouší zadržet, ale viditelně se jim to nedaří. Zdravotníci

začínají s tzv. triází. Zraněné je potřeba třídit podle závažnosti zranění a naléhavosti ošetření. „Jako první jsou k odsunu vybráni pacienti, kteří jsou dechově nebo oběhově nestabilní a jsou v přímém ohrožení života. Zároveň se u nich ale musí vzít v úvahu prognóza přežití během přepravy. Pokud je tedy zraněný v takovém stavu, že by nemusel transport, případně první hodiny po ošetření

přežít, tak i on je odložen z toho primárního urgentního odsunu. Přednost je dána pacientům, kteří z odsunu a následně zdravotní péče budou profitovat i v následujících hodinách a dnech," vysvětluje lékař nadporučík Jiří Kotek.

V tom jeden z mužů 13. úkolového uskupení EUTM Mali objeví v uprchlickém táboře nevybuchlý granát. Okamžitě se musí přerušit veškerá lékařská pomoc. Zdravotníci opouští prostor. Vše musí nejdříve prověřit přivolání pyrotechnici. „Řídíme se standardními operačními postupy. Po ohlášení incidentu jsme ze všeho nejdříve udělali průzkum. Pak jsme celou oblast zajistili. Nyní musí uprchlický tábor vyčistit pyrotechnici. Teprve pak mohou naši zdravotníci poskytnout pomoc," upozorňuje velitel 13. úkolového uskupení EUTM Mali kapitán Marek Krajčík.

Přeplněná ošetrovna

Do uprchlického tábora se konečně vrací zdravotníci. Přímo na místě poskytují pomoc. Ze všeho nejdříve stabilizují životní funkce a pak zajišťují přepravu na základnu na ošetrovnu. Ty nejzávažnější případy jsou naloženy do vrtulníku, který právě přistál v bezprostřední blízkosti tábora. Zajišťuje zde letecký MEDEVAC.

Na ošetrovně úrovni ROLE 1 má všechno na pověření lékař, nadporučík Jiří Kotek. Všechna lůžka jsou plně obsazena. „Během tohoto simulovaného projektu jsme sice materiálně posílení, ale personálně malinko oslabení. I s tím je ale možné se vypořádat, když se celá záležitost dobře zorganizuje. V reálné situaci by to fungovalo tak, že většina pacientů, kteří tady momentálně leží na postelích, už by tady dávno nebyla. Posunuli bychom je na vyšší stupeň zdravotnického zařízení k dalšímu řešení," vysvětluje nadporučík. „Podobného praktického zaměstnání jsem se účastnil vloni, pro mne je to tedy opakovaná zkušenost. Jsem tady především proto, že se mi to líbilo. Bylo to něco, co jsem nikdy nezažil. Je skvělé, že si můžeme oživit tyto praktické dovednosti a získat další zkušenosti.“

Zhoršená bezpečnostní situace

Společně s evakuovanými zraněnými se na základnu českého 13. úkolového uskupení EUTM Mali infiltrovalo také několik povstalců. V noci došlo k jejich nastřelení, což ještě více eskalovalo bezpečnostní situaci. Osoby, které byly vně základny, se dožadovaly vstupu a ochrany. Vycházely z toho, že je úkolem vojáků zajistit také jejich bezpečnost. Vše vyvrcholilo komplexním útokem povstalců. Ten se podařilo odrazit. Přesto ale došlo k přijetí civilních osob. Velitel našeho kontingentu bezprostředně nařídil jejich bezpečnostní prohlídky. Mohly se pohybovat pouze v doprovodu vojáků. A právě zde byl prostor pro mezinárodní nevládní organizace, jejichž zástupci se do cvičení rovněž zapojili. Převzali péči o uprchlíky, která zahrnovala jejich stravování a další záležitosti. Snažili se rovněž získat co nejvíce informací

o nich a jejich problémech, aby právní poradci velitele mohli posoudit, zda splňují statut uprchlíků.

Ani v tomto okamžiku ale nebyla bezpečnostní situace na základně právě ideální. Vzniklo podezření ze spáchání zločinu. Další incident byl spojen s úmrtím vojáka. Z tohoto důvodu se do cvičení zapojili i vyšetřovatelé Vojenské policie a státní zástupce. „Pro nás je důležité, abychom navedli velitele úkolových uskupení procvičovat činnosti, které sice nejsou tak časté, ale o to složitěji se hledá jejich řešení. Musí umět v souladu s pravidly mezinárodního humanitárního práva na ty incidenty reagovat. A to ve spolupráci se svými právními poradci," zdůrazňuje plukovník Horčíčka. „U nás není jako třeba na Slovensku systém vojenské justice, takže i pro státní zástupce je takovéto cvičení příležitostí, jak si podobné záležitosti procvičit. Pokud dojde v zahraniční operaci k zabití našich vojáků, jako tomu bylo letos v létě v Afghánistánu, je to z hlediska trestního práva zločin jako každý jiný. Osoby, které ho spáchaly, případně se spolupodílely na jeho organizaci, musí být stíhány. Naši zásadou je stíhat kohokoliv, kdekoliv na světě. Také v těchto případech probíhá standardní vyšetřování, jako by se to stalo v České republice.“

Bez výcviku se neobejdeme

Cvičení se účastnilo téměř šest desítek studentů převážně Právnické fakulty Univerzity Palackého z Olomouce. V roli figurantů zde imitovali nejen uprchlíky, ale ti se specializací na humanitární válečné právo se zapojili i do činnosti právních poradců velitele. Nespornou výhodou bylo, že se jednalo i o zahraniční studenty, a to dokonce ze zemí, kde měli možnost na vlastní kůži poznat válečné konflikty. Konkrétně z Mali, Iráku, Íránu či Arménie.

Doprovodil je i jeden z našich největších odborníků na humanitární válečné právo profesor JUDr. Dalibor Jílek, který vyučuje na katedře mezinárodního evropského práva Právnické fakulty Univerzity Palackého.

„V roce 1996 jsem zahajoval výuku humanitárního práva na Vysoké vojenské škole pozemního vojska ve Vyškově. Za ta léta je posun příslušníků AČR ve znalostech a aplikaci humanitárního práva skutečně výrazný. Od roku 1991 jsem na naší fakultě přednášel humanitární právo fragmentárně. Ve Vyškově to již bylo komplexně. Snažili jsme se učít všechno hrou. To je základní předpoklad, aby si každý byl schopen osvojit nejen znalosti, ale současně dovednosti. Znalost je totiž podmínkou dovednosti. Naše první kontingenty působící v mírových operacích OSN nebyly vybaveny právním poradcem, což byl závazek vyplývající z ženevských úmluv a následných protokolů z roku 1977. Dnes je stav takový, že v armádní právní službě je vybudována pyramidální struktura. A právě to je zásadní rozdíl mezi tím, co bylo v devadesátých letech minulého století a co je dnes," upozornil Dalibor Jílek. „Humanitární právo

je institucionalizované. Mezinárodní výbor Červeného kříže má nejen monitorovací funkce, ale i funkci nutit strany k tomu, aby jej zachovávaly. Realita tomu ale neodpovídá. Musíme být sebekritičtí. Mezinárodní právo prostě nemá tolik mechanismů, aby dokázalo zabránit opakovanému porušování. Toto cvičení je svého druhu ojedinělé. Právě bez takového praktického výcviku se v současnosti ale neobejdeme," dodal za závěr.

Text a foto: Vladimír Marek

„Sílesáci“ zachraňují životy vojáků pod palbou

Nejčastějším důvodem úmrtí vojáka na bojišti je ztráta krve. Potvrzují to statistiky téměř všech aliančních jednotek, které byly nasazeny do zahraničních misí s nestabilní bezpečnostní situací. Zejména Afghánistán je země, kde dochází k největším životním ztrátám. Poskytnutí první pomoci přímo na bojišti dává šanci přežít. Proto i snahou české armády je mít v každé bojové jednotce tzv. „sílesáky“ – vojáky s akreditací CLS (Combat Live Saver).

Cílem CLS kurzů je naučit vybrané vojáky poskytnout bezodkladnou, život zachraňující pomoc přímo na bojišti. CLS-vojáci jsou jakýmsi mezičlánkem mezi zdravotníky (Combat Medic) a vojáky. V Armádě České republiky tyto kurzy probíhají již několik let. Dalším akreditovaným místem CLS kurzů je od letošního července i odbor Letecké záchranné služby a urgentní medicíny Armády ČR Líně.

„V první etapě jsme začali pořádat CLS kurzy primárně zaměřené na vojenský zdravotnický personál, kdy první čtrnáctidenní kurz pro osm účastníků už proběhнул, druhý se uskutečnil pro dalších osm vojáků v druhé polovině října,“ informuje plukovník gšt. Zdeněk Pašek, náčelník odboru Letecké záchranné služby a urgentní medicíny Líně a dodává, že výhledově by chtěli poskytovat ucelený řetězec kurzů pro léčebně odsunový systém.

Ošetřit raněné pod krycí palbou

„Tepenné krvácení, průstřely hrudníku a neprůchodnost dýchacích cest, to jsou hlavní typy zranění, která mohou v případě neposkytnutí první pomoci zapříčinit smrt přímo na bojišti,“ vysvětluje praporčík František Lukeš, instruktor CLS kurzů z odboru Letecké záchranné služby a urgentní medicíny Líně. „Ze statistik vyplývá, že pokud se nepodaří zastavit masivní krvácení přímo v terénu, tak v 90 % raněný voják umírá přímo na bojišti. Pouze 10 % jich zemřelo později po transportu do zdravotnického zařízení. Alfou a omegou výcviku je tedy umět zastavit masivní krvácení z končetin. Ať již jde o zranění způsobená střelbou nebo výbuchem. Správné nasazení škrtdidla a vůbec zacházení s ním musí být samozřejmostí, a to není v bojových podmínkách vůbec nic jednoduchého. A to je cílem našich CLS kurzů. Naučit absolventy

poskytnout rozšířenou první pomoc a ošetřit raněné pod krycí palbou nebo v takticky zajištěném prostředí.“

Scénáře vycházejí z reálných konfliktů

První týden čtrnáctidenního kurzu probíhá vždy teoretická část a v následující praktické části druhého týdne jsou pro účastníky simulovány modelové situace, které mohou v rámci reálných konfliktů nastat. „Snažíme se připravit velmi realistické scénáře, které vycházejí ze skutečných situací a kontaktů, kterými naši vojáci prošli v zahraničních misích, zejména v Afghánistánu,“ pokračuje instruktor CLS kurzů praporčík Lukeš.

Aby simulované scénáře byly opravdu realistické, využívá odbor Letecké a záchranné služby pro tento typ kurzu i vojáky 4. brigády rychlého nasazení ze Žatce, kteří simulují bojovou

jednotku. „Má to dva aspekty. Jednak jsou to bojovníci, kteří prošli několika zahraničními misemi, a dovedou účastníkům kurzu připravit skutečnou atmosféru, kdy dojde k útoku na vlastní jednotku. Druhým přínosem je i to, že se „sílesáci“ dostanou do situace, kdy pod psychickým tlakem nejenže musí poskytnout první pomoc raněným, ale musí komunikovat s bojovníky, kteří je kryjí palbou,“ vysvětluje Lukeš.

Psychický stres lze mírnit přímo na bojišti

Voják zraněný na tváři má mnohdy dýchací cesty zahlcené krví nebo jinak přerušené. „Je nutné umět dýchací cesty zprůchodnit zavedením ‚dýchací trubice‘ nebo provést chirurgicky koniotomii (tracheotomii),“ konstatuje instruktor. „Dále si musí umět poradit s poraněním hrudníku s případným tenzním pneumotoraem. To je stav, kdy se ve zraněné části hrudníku hromadí vzduch, který tlačí na ostatní orgány, především na srdce a případně na zdravou část plic. Pomocí aplikace velké jehly se raněnému uleví v postižené části hrudníku od tlaku vzduchu.“

Absolventi jsou také v rámci kurzu cvičeni na situaci, kdy si musí poradit s vojákem, který je v šoku. K tomu často dochází při masivní ztrátě krve. Důležitou součástí je i komunikace se zraněným, kdy se snaží předcházet vzniku posttraumatické stresové poruchy. Jedná se o situaci, která je zapříčiněna extrémním psychickým vypětím. Jeho následky ale lze přímo na bojišti mírnit.

„Je dokázáno, že lidé postižení posttraumatickou stresovou poruchou si nepříjemný zážitek spojují s fyzickou bolestí,“ vysvětluje zdravotník. „Proto v kurzech dbáme na to, aby se vojáci, poskytující první pomoc, snažili raněným ulevit od bolesti, ať již jde o fixaci zlomenin nebo o poskytnutí analgetických přípravků.“

Zranění jsou maskována velmi realisticky

„Roli figurantů nám plní studenti Západocheské univerzity a náš personál proškolený

v maskování dokáže vytvořit velmi realistická zranění, která jsou k nerozeznání od skutečných,“ popisuje vzhled simulovaných zranění praporčík František Lukeš. „Svou roli hraje i to, že maskující jsou ve své profesi zdravotníci, kteří se tady na letecké záchraně setkávají se zraněnými, která jsou mnohdy podobná těm válečným.“

Znalosti lze aplikovat pouze v bojovém prostředí

V rámci kurzu jsou účastníci přezkušováni z třídění raněných, kdy si musí určit prioritu odsunu, a musí prokázat, že jsou schopni aplikovat teoretické znalosti v psychicky náročných podmínkách.

„Vojáci CLS jsou součástí téměř každé bojové jednotky. Jedná se o laiky, kteří se během akreditovaného kurzu naučí, jak ošetřit zraněného

spolubojovníka a poskytnout mu první pomoc,“ podotýká plukovník gšt. Zdeněk Pašek. „Tato pomoc je rozšířenější než u podobných kurzů určených pro civilní sektor a musím zdůraznit, že ty zkušenosti, které v tomto vojenském kurzu získají, jsou využitelné pouze v bojových podmínkách a invazivní výkony nesmí tito absolventi používat v běžném civilním prostředí. Ty může poskytnout pouze zdravotnický záchranář.“

Že kurz je náročný potvrzují i samotní účastníci. „Chápu ale, že je to nutné a nezbytné,“ říká jeden z nich. „Věřím, že takto získané zkušenosti využijeme u naší jednotky v rámci dalšího zdravotnického vzdělávání vojáků, ale zejména mohou přispět k výrazné eliminaci lidských ztrát při nasazení našich vojáků v zahraničních misích.“

Text a foto: Jana Deckerová

Dělostřelečtí návodčí navyšují schopnosti

Přímá letecká nebo dělostřelecká podpora na moderním bojišti není žádnou novinkou. Ale integrace dělostřelecké podpory na potlačení nepřátelské protiletadlové obrany ve spolupráci s pozemním velitelem a jeho manévrem včetně přímé letecké podpory, to je již vrchol koordinace. Nástavbový kurz pro specialisty dělostřeleckého průzkumu – dělostřelecké návodčí (Joint Fires Observer – JFO) pořádá od letošního roku Úsek přípravy dělostřelectva Velitelství výcviku – Vojenská akademie Vyškov. První kurz již letos proběhl, v současné době druhý běh dokončují další tři účastníci.

Moderní válčiště je čím dál tím komplexnější. Zvýšené nároky jsou proto kladeny i na jednotky dělostřeleckého průzkumu. Současný trend armád NATO proto směřuje k navyšování schopností dělostřeleckých návodčích, a to tak, že své příslušníky vzdělává v problematice blízké vzdušné podpory CAS (Close Air Support). Těmito proškolenými specialisty jsou návodčí společných paleb JFO.

„Absolventi kurzu JFO jsou vycvičeni ve vyžadování a navádění paleb dělostřelectva a k poskytování včasných a přesných informací o cíli na přímou leteckou podporu (Close Air Support – CAS) leteckým návodčím, nebo případně přímo leteckému prostředku, pokud je k tomu autorizován leteckým návodčím,“ říká kapitán Michal Šustr, JFO-manager z úseku přípravy dělostřelectva VeV-VA Vyškov. „Získaný certifikát znamená, že úspěšný absolvent splnil program kurzu a minimální požadavky pro svou certifikaci.“

Perfektní angličtina základem kurzu

Cílem kurzu však v žádném případě není nahrazovat práci leteckých návodčích. „V našem případě jde pouze o navýšení schopností dělostřeleckých návodčích, a to tak, aby byli schopni zprostředkovat popis cíle pro potřeby představených leteckých návodčích (JTAC) nebo přímo pilota leteckého prostředku při plánování a provádění procedur přímé letecké podpory,“ zdůrazňuje podplukovník Marcel Křenek, programový manažer JFO z Velitelství pozemních sil AČR. „Je to trend, k němuž přistupuje čím dál více států NATO

a plyne z potřeby přesného působení na cíle protivníka v tak složitém bojišti, jakým soudobé válčiště může být.“

Hlavní roli v rámci kurzu hraje JFO-instruktor. V současné době ho zastává praporečik Stanislav Duchovný, který absolvoval zahraniční kurz JFO jako jeden z prvních v české armádě, a má dlouholetou praxi u průzkumných jednotek dělostřelectva AČR. Mezi pomocnými instruktory působí celá řada specialistů z Úseku přípravy dělostřelectva a z 13. dělostřeleckého pluku.

„Kurz je koncipován jako třítydenní intenzivní blok, kde jedna třetina je vyhrazena teorii a následujících čtrnáct dnů jsou účastníci kurzu vrženi přímo do praxe a působí v terénu,“ informuje praporečik Duchovný. „První teoretické simulace probíhají v klidu na učebně. Postupně se jednotlivé situace nabalují a instruktor, který má přidělenou funkci velitele manévrové jednotky, komunikuje s účastníkem kurzu tak, jako by to bylo při ostré akci. To znamená, že vyžaduje podrobnější informace o nepřátelských pozicích a další upřesnění. Na to musí účastník kurzu okamžitě reagovat a poskytnout veliteli co nejpřesnější data. Vše se odehrává v angličtině, protože ti JFO jsou zároveň připravováni i na svá působení v zahraničních misích. Proto musí umět komunikovat i s ostatními příslušníky Aliance.“

Nenadálé situace musí řešit pod psychologickým tlakem

Instruktoři se snaží v rámci jednotlivých cvičných scénářů simulovat takové situace, které

by přivedly budoucí JFO pod psychologický tlak. „Dostanou se například do situace, kdy je zjištěno více nepřátelských cílů. Podle priority pak musí určit, na který cíl bude veden primární útok,“ vysvětluje instruktor kurzu praporečik Duchovný. „Ve spolupráci s JTAC provádí také koncové navedení letadla, musí tedy umět komunikovat i s piloty. To se stává tehdy, když JTAC není k dispozici. Pilotovi pak JFO předá požadované informace, to znamená svoji pozici, pozici cíle, druh cíle, jaké tam jsou případné hrozby nebo kde se nacházejí nejbližší pozice vlastní jednotky. Dále určuje náletové směry, z nichž může letecká podpora působit. Všechny tyto informace předává veliteli manévrové jednotky, který rozhoduje.“

Kurz JFO simuluje ostrou akci s vrtulníkem Mi-24

V rámci několikatydenního kurzu JFO se jeho účastníci přesunuli z Vyškova, kde se odehrávala teoretická část a jedna z praktických částí, do 22. základny vrtulníkového letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou. Tady jeden ze simulovaných scénářů vyžadoval podporu navedení blízké letecké podpory.

„Tu bude poskytovat vrtulník Mi-24 a budoucí JFO si tady v praxi ověří teoretickou přípravu, kterou simulovali, na sucho“ na učebně,“ konstatuje kapitán Lukáš Smyček, SME (subject matter expert) z úseku přípravy dělostřelectva VeV-VA Vyškov. „V terénu na pozorovatelně musí umět okamžitě reagovat perfektní angličtinou s pilotem, kterému musí popsat orientační cíle v krajině, určit nepřátelský cíl,

Domino

Čeští vojáci 17. úkolového uskupení AČR s kvalifikací CLS (Combat Life Savers) absolvovali na základně HKIA (Hamid Karzai International Airport) v Kábulu mezinárodní kurz Tactical Combat Casualty Care (TCCC), jehož cílem bylo zdokonalení vojáků při poskytování první pomoci v bojových podmínkách.

musí mu umět okamžitě poskytnout doplňující informace. Je to v případech, že JTAC není schopen pozorovat nepřátelský cíl. JFO komunikuje ale i s velitelem pozemní jednotky, která vyžaduje leteckou podporu a s předem určeným leteckým návodčím, pokud on není schopen z jakýchkoli důvodů pozorovat cíl. V případě, že JTAC není součástí jednotky, musí tito JFO umět pilotovi upřesnit pozici daného cíle a navést ho na něj.“

Do nedávné doby byli dělostřelečtí návodčí trénováni pouze k navádění, vyžadování a opravování paleb pozemního dělostřelctva. Po absolvování kurzu JFO navýší své schopnosti a budou moci působit i v oblasti navádění blízké letecké podpory ve prospěch pozemních jednotek. Cílem práce JFO není nahradit práci předem určených leteckých návodčích v poli, ale působí při podpoře navedení leteckých prostředků na cíl, pokud JTAC není schopen pozorovat cíl.

„Kromě perfektní angličtiny musí také ovládat veškeré prostředky akvizice cíle, ať už ten cíl je zjištěn opticky nebo elektronicky,“ zdůrazňuje kapitán Smyček. „Ale musí také umět fungovat v terénu bez použití těchto prostředků, pouze s mapou a prostředky jako jsou buzola a vyčítač mapy. Dalším ze scénářů je i působení v terénu v noci s prostředky nočního vidění. Působí jako takové předem určené oči velitele, kterému do místa velení dodávají informace potřebné k úspěšnému vedení a dokončení celé bojové operace.“

Text a foto: Jana Deckerová

Ve čtvrtek 4. října si na slavnostním nástupu v Jindřichově Hradci připomněli jeho účastníci 10 let od chvíle, kdy zde pod velením tehdejšího podplukovníka Romana Náhončíka vznikl 44. lehký motorizovaný prapor „Generála Ereta“. Akce se zúčastnil také náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Aleš Opata. Příslušníci útvaru prošli za dobu své desetileté existence ne zrovna jednoduchou cestou budování jednotek, které jsou v současné době naplněny na 80 procent. „V praporu proběhla masivní generační obměna jak ručních, tak podpůrných zbraní. Disponujeme vozidly s výkonným palebným systémem. Máme dostatek moderních přístrojů nočního vidění 3. generace, moderní spojovací prostředky, nové balistické vesty a další materiál je na cestě. Tyto skutečnosti umocňují fakt, že se prapor i přes svůj nízký fyzický věk stal plnohodnotnou součástí bojové sestavy Ozbrojených sil AČR,“ uvedl při této příležitosti velitel praporu pplk. Igor Jašek.

Na Ministerstvu obrany ČR se uskutečnil průmyslový den, jehož cílem byl průzkum trhu na pořízení víceúčelového taktického bezpečnostního prostředku. Hlavním tématem jednání bylo informovat potenciální dodavatele a zjistit možnosti zapojení českého obranného a bezpečnostního průmyslu.

Nadporučík Jakub Rozsypal uspěl na 65. mistrovství světa CISM ve vojenském pětiboji

A fakta

V roce 1995 se dva čeští pozorovatelé zúčastnili mezinárodního mistrovství v Rakousku ve Wiener Neustadtu. Za rok vzniku vojenského pětiboje v podmínkách AČR lze považovat následující rok, kdy se družstvo mužů poprvé zúčastnilo prvních mezinárodních závodů v Belgii. Zároveň měla i premiéru naše účast na MS CISM. Od roku 1997 se pravidelně pořádá přebor AČR, nyní resortu Ministerstva obrany. Vojenský pětiboj je spojen se jménem jeho zakladatele, francouzského kapitána Henryho de Bruse.

Když sport je život

Na konci srpna letošního roku se v dolnorakouském Wiener Neustadtu konalo 65. mistrovství světa CISM ve vojenském pětiboji. Prestižní soutěž, kterou neopomenou přenášet v přímém přenosu ani hlavní rakouské televize, se letos konala za účasti těch nejlepších z 24 zemí světa. Mezi startujícími nechyběli ani Češi. Čtyřčlenný tým vojenských profesionálů dokazoval, že od roku 1996, kdy se poprvé v této mezinárodní soutěži objevili reprezentanti české armády, nezůstali nic dlužní své pověsti. Ostatně za dobu své pravidelné účasti patří Čechům solidní střed umístění při mistrovstvích CISM.

V rámci Mezinárodní rady vojenského sportu – CISM – patří vojenský pětiboj mezi nejprestižnější soutěže a mnohdy je na startu více než 130 závodníků.

Pevné startovní místo v družstvu AČR měl a určitě do budoucna bude mít i český rekordman nadporučík Jakub Rozsypal. Ten v Rakousku nasbíral neuvěřitelných 5 263 bodů. Pro představu, před třemi lety vytvořil český rekord v podobě 5 150 bodů a v tom samém roce v Koreji svůj osobák vylepšil na 5 201 bodů. Jeho letošní rekord zdůrazňoval fakt, že byl nejlepší mezi neprofesionály. Je třeba podtrhnout, že před našimi pětibojaři už byli prakticky jen profesionálové, kteří se tomuto sportovnímu odvětví věnují v rámci svého armádního povolání.

Cesta k úspěchu sympatického osmadvacetiletého nadporučíka, rodáka z Litovle, vedla přes házenou a další odvětví sportu, která se stala součástí jeho života. Jak sám podtrhuje: „Sport je můj život a mám asi ohromně štěstí v tom, že mou sportovní kariéru sleduje

a podporuje mě v ní můj nadřízený, plukovník Roman Bis.“ Ten byl velitelem Vojenské policie v Táboře a Jakub, jakožto náčelník skupiny dopravně pořádkové služby Velitelství Vojenské policie v Táboře, byl jeho podřízeným. I když nyní slouží ve Staré Boleslavi, kam denně dojíždí z nedaleké Prahy, jeho bývalý nadřízený o něm má přehled a dokonce si najde čas, aby sledoval jeho počínání i na sportovních televizních kanálech.

Nadporučík Rozsypal se už věnuje vojenskému pětiboji osm let. Náročnému odvětví, k němuž nadějného sportovce přivedl tělocvikař z Vyškova nadporučík Radoslav Kala. Ten si všiml Jakubova talentu při překonávání překážkové dráhy a nabídl mu účast v týmu

borců, kteří pravidelně reprezentují českou armádu, potažmo Českou republiku na soutěžích v zahraničí.

Příznává, že služební tělovýchova je jen malinkou částí jeho sportovního života, která zahrnuje disciplíny vojenského pětiboje.

„Nedělám závodně, jako moji další kolegové, jiné sporty než ty, které souvisejí s pětibojem,“ svěří se nadporučík a dodá, že někdy před zahájením pracovní doby, jindy až po splnění každodenních úkolů, trénuje. Soustředí se na silovou část pětiboje. Je podle svých slov dobrým v překonávání překážkové dráhy a právě tuto disciplínu i přes to, že v ní vyniká, neustále zdokonaluje. „Sleduji dokola video s těmi nejlepšími borci, kteří mají své

Domino

Novou leteckou technologií v HTP Ostrava v nedávno otevřeném taktickém centru pro mezinárodní vrtulníkové jednotky otestovaly posádky z České republiky, Maďarska a Chorvatska, které se připravují na nasazení v rámci leteckého poradního týmu Air Advisory Team (AAT).

„Tak slibujeme!“ znělo na náměstí T. G. Masaryka v Moravské Třebové z úst 103 studentů, kteří v září nastoupili na Vojenskou střední školu a Vyšší odbornou školu Ministerstva obrany v Moravské Třebové. Slibu se zúčastnila poradkyně náčelníka Generálního štábu Armády České republiky brigádní generálka Lenka Šmerdová a také velitel školy plukovník gšt. Zdeněk Macháček.

Netradičně se zaplnilo nástupiště Univerzity obrany v Brně v Kasárnách Šumavská. Místo pochodu jednotek studentů se zde mezi jednotlivými stanovišti procházely desítky návštěvníků Noci vědců, tedy vědecko-popularizační akce, která zapojuje všechny lidi do inspirujícího prostředí vědy. Návštěvníci si hrají, poznávají, zkoušejí a snaží se pochopit a objevovat tento fascinující svět.

A fakta

Vojenský pětiboj zahrnuje následující disciplíny:

- střelbu vleže z velkorážní zbraně na 300 metrů. Hodnotí se přesnost zásahu 10 ran, které je třeba vystřelit v časovém limitu 10 minut. Na dalších deset ran pak mají závodníci pouze minutu.
- překážkovou dráhu dle standardu NATO
- hod granátem do dálky a na cíl
- plavání na 50 metrů s překážkami
- přespolní běh v délce 8 km, na vojáky čeká trasa poloviční

pouze v armádách, a do České republiky ji v roce 1995 přivezl náš zástupce v CISM plukovník Lubomír Přívětivý.

„Každé dva roky se snažíme dělat regionální soutěž vojenského pětibojce jako mezinárodní závod v rámci CISM a v lichých letech pořádáme národní šampionáty. Tam mají ti lidé možnost se ukázat. Právě tady se rekrutují potencionální reprezentanti z těch vojáků, které nám doporučí moji podřízení, tedy tělovýchovní pracovníci. Negativum v našem počínání vidím v tom, že překážkovou dráhu podle norem NATO, která splňuje certifikaci CISM, máme jenom ve Vyškově. Jinde musejí kluci trénovat na našich klasických drahách. Chci zdůraznit, že se jedná o velmi náročný vojenský sport, který svou historií sahá až do roku 1947 a nejen v armádách NATO má své prestižní místo,“ uvedl plukovník Jebavý.

grify na překonávání konkrétních překážek, a já je napodobuji. Hledám ale i svou vlastní cestu, jak zvládnout překážkovou dráhu podle norem NATO, která je mnohdy prubířským kamenem soutěže,“ uvedl a hned doplnil, že se ale v každé soutěži motivuje podle toho, jak zvládne první disciplínu, kterou je střelba vleže z velkorážní zbraně na 300 metrů.

Podle toho, jak se mu podaří uspět při střelbě, motivuje své podvědomí. Důležité pro něj je, aby se mu od začátku dařilo a měl mysl v pohodě. Neúspěch jej na druhou stranu může vést k zarputilosti, k určitému sebezapření. Ovšem v mozku už hledá červík pochybnosti, jestli případné manko dožene...

„Letos jsem měl v Rakousku opravdu velké sportovní štěstí, které potřebuje každý závodník k tomu, aby vyhrál. Začal jsem s nadějným výsledkem ve střelbě, ale asi jsem se tak moc soustředil na průběh soutěže, že jsem při plavání zapomněl správně sklonit hlavu a skákal do bazénu s brýlemi na bradě místo na očích. V podstatě jsem toho moc neviděl a většinu překážek překonával jen odhadem. Stálo při mně štěstí a tak jsem i v této disciplíně uspěl,“ konstatuje nadporučík. Nezmínil se ale o tom, že v Rakousku vytvořil také svůj osobní rekord v hodů granátem na cíl a na dálku. To na něj prozradil náčelník tělovýchovy MO plukovník Miroslav Jebavý.

Při našem nedávném rozhovoru si Jakub postesk, že přípravou na každoroční mezinárodní Mistrovství světa jsou vlastně jen regionální mezinárodní závody a že je určitě více sportovců v armádě, kteří by mohli rozšířit dosavadní členskou základnu. Jedinou cestou do týmu reprezentantů je dosud jen cit tělovýchovných náčelníků, kteří tyto talenty vyhledávají. Chybí podle něho častější soutěže...

Jeho slova v podstatě potvrdil i plukovník Jebavý, když připomněl, že vojenský pětiboj, jakožto unikátní sportovní soutěž, existuje

Text: Miroslav Šindelář,

foto: autor a archiv Jakuba Rozsypala

Zvyšování fyzické připravenosti, odolnosti a výkonnosti

Příprava na zátěž: **1. část** Funkční trénink – praxe

Pohyb vojáka v terénu vyžaduje určitou úroveň silových a vytrvalostních schopností, včetně stability a koordinace. Vzhledem k charakteristice činnosti vojáka je nutné trénovat tyto schopnosti v režimu komplexního funkčního tréninku. Z pohledu fyzioterapeuta je častou příčinou přetížení nebo zranění pohybového aparátu v rámci bojového cvičení nedostatečná pohybová příprava ve smyslu rozmanitosti a kvality pohybu nebo nevhodná fyzická příprava (přetrénování). Tělesnou přípravou vedoucí ke zvýšení celkové odolnosti a připravenosti vojáků na zátěž v terénu se zabývá Mgr. Monika Bačíková, fyzioterapeutka CASRI (Vědecké a servisní pracoviště tělesné výchovy a sportu p. o. MO).

Trénink do terénu

Činnost vojáka v terénu vyžaduje rozmanitost motorických dovedností, jako jsou např. plazení, lezení, přeskokování, chůze, běh, plavání aj. Jak již bylo uvedeno v předchozích článcích, každý pohyb má své charakteristické svalové zřetězení, sílu a kondici. Chceme-li tělo dobře připravit na činnost v terénu, je nutné trénovat ty pohybové dovednosti, které jsou specifické pro pohyb vojáka v terénu. Trénovat tyto pohybové dovednosti především v jejich kvalitě, síle a kondici. V oblasti armádního výcviku je tak upřednostňován tzv. funkční trénink, především všestranně zaměřený, oproti analytickému kulturistickému tréninku, jehož cílem je svaly především tvarovat. Pro potřeby armády je takovýto způsob fyzické přípravy inspirován sportem, jako jsou atletika, gymnastika, vzpírání, plavání, úpolové sporty, parkour apod.

Následující praktická ukázka je první polovinou posilovací části v rámci přípravy na zátěž, a to především přesuny se zátěží, stejně jako předešlé části fyziotréningu. Články věnované fyziotréningu byly prakticky zaměřené na aktivaci HSSP (hlubokého stabilizačního systému páteře, Core) a jeho funkci při chůzi. Základem bylo vytvořit adekvátní nitrobrášní tlak, napřímení páteře, centrace ramenních a kyčelních kloubů a aktivní vzpěr o ruce a chodidla. Tyto motorické schopnosti jsou základním kamenem i pro následující výběr cviků. Tréninková jednotka po rozcvičení pokračuje facilitací posturálních funkcí (HSSP) a jejich zařazení do složitějších motorických celků (fyziotréning). V hlavní části tréninku jsou upevňovány správné pohybové stereotypy a jejich silová a vytrvalostní kapacita.

Cílem posilovacích cvičení je zvýšení kvality základních pohybových dovedností, které jsou

charakteristické pro pohyb vojáka v terénu (konkrétně přesuny se zátěží a přesuny ze stoje do lehu a zpět) a současně zvýšení svalové síly a vytrvalosti v těchto základních činnostech.

Zkratky

VP – výchozí poloha

P – provedení

DK – dolní končetina

HK – horní končetina

Doporučení provedení – pokyny

Vybraná posilovací cvičení jsou založena na správném technickém provedení, jehož základem je zpevnění středu těla, kloubní centrace, napřímení páteře a opora o ruce a chodidla. Cvičení jsou prováděna plynule za současného uvědomění si kvality provedení jednotlivých fází pohybu. Dýchání je pravidelné. Návčik dechové vlny byl představen v minulých článcích.

1. Pevný střed těla – Core

Pevný trup tvoří jakýsi pevný rám pro pohyb horních a dolních končetin. Současně vytváří podmínky pro bezpečné fungování páteře, ramenních a kyčelních kloubů. Sílu trupu (břišních a zádočných svalů) v režimu potřebném pro práci v terénu je optimální trénovat ve vzporu ležmo (plank=prkno). Při dynamickém střídání jednotlivých poloh ve vzporu jsou zároveň zpevňovány pletence ramenní a eliminuje se tak jejich přetížení a bolestivost.

Fáze I

VP: Vzpěr ležmo

- Opora o ruce (opora o malíkovou a současně palcovou stranu dlaně, prsty roztažené) a prsty na nohou.
- Ruce položeny na větší šíři ramen a mírně před rameny, lokty odemčeny a lehce taženy k tělu.

Fáze II

Fáze II

VP: Vzpěr ležmo „na boku“

- Opora o spodní ruku (opora o malíkovou a současně palcovou stranu dlaně, prsty roztažené) a hranu spodního chodidla.
- Ruka umístěna pod ramenem, prsty směřují od těla, lokty odemčeny.
- Hlava, trup, pánev a dolní končetiny tvoří jednu přímku.

Fáze III

Fáze III**VP: Vzpor vzadu ležmo**

- Opora o ruce (opora o malíkovou a současně palcovou stranu dlaně, prsty roztažené směřující od těla) a o paty.
- Ruce položeny na větší šíři ramen, lokty odemčeny a lehce taženy k tělu.

Pro výchozí polohu všech tří fází jsou společné následující pokyny:

- Ramena lehce tažena k hýždím a do široka od páteře.
- Lopatky přilepeny k hrudníku.
- Pánev v neutrální pozici.
- Hlava v prodloužení páteře.
- Páteř přirozeně zakřivena (lordóza, kyfóza) a aktivně protahována v celé svojí délce.

Varianta A**P:**

- Aktivně se vzpírejte o ruku/ruce (směrem vzhůru od země).
- Aktivně protáhněte páteř v celé její délce, aniž by došlo ke změně výchozí polohy.
- Vytvořte optimální nitrobřišní tlak.
- Vydržte v této poloze několik sekund, volně dýchejte a udržujte optimální nitrobřišní tlak a výchozí nastavení těla.
- Několikrát opakujte.

Varianta B**P:**

- Plynule přecházejte z polohy ve vzporu ležmo do polohy na boku až do polohy na záda a zpět.
- Několikrát opakujte na každou stranu.

Chyby: neudržení výchozí pozice, prohnutá záda, decentrovaná ramena.

2. Rytíř

V praxi je podstatné umět aktivovat a zpevnit střed těla v průběhu chůze a běhu se zátěží. Proto je potřeba věnovat dostatečnou pozornost správnému načasování zapojení svalů trupu a dolních končetin především při nároku a odrazu. Právě v těchto momentech často dochází k chybnému zapojení svalů a nedostatečnému zpevnění trupu. To má za následek přetížení zejména bederní páteře, kyčlí a kolen. Správným provedením následujícího cviku je zpevňován střed těla a podporován správný pohybový stereotyp dolní končetiny při chůzi.

VP: Klek na pravé DK

- Klek, koleno spodní DK položeno pod kyčlí, nárt opřen o zem, druhá (přední) DK svírá v kyčelním, kolenním a hlezenním kloubu 90°.
- Opora o patu přední DK.
- Pánev v neutrální pozici, hlava v prodloužení páteře.
- Páteř přirozeně zakřivena (lordóza, kyfóza) a aktivně protahována v celé svojí délce.
- Ramena lehce tažena k hýždím a do široka od páteře.
- Lopatky přilepeny k hrudníku.

P:

- Aktivně protáhněte páteř v celé její délce, aniž by došlo ke změně výchozí polohy.
- Vytvořte optimální nitrobřišní tlak.
- Pohyb pokračuje ohnutím v kyčlích (jako byste se chtěli hýžděmi dotknout zdi), páteř je stále napříměna.
- Pomalu si sedněte na patu spodní dolní končetiny.
- Opřete se o patu přední nohy a s výdechem a zpevněným trupem (adekvátní nitrobřišní tlak) se zvedněte do výchozí polohy, aniž by došlo k podsazení pánve nebo prohnutí v zádech.
- Několikrát opakujte na každou stranu.

Varianta B

Po zvládnutí základní techniky můžete použít pomůcku jako je odporová guma, zátěžová vesta, medicínbal aj.

Chyby: podsazení pánve, kulatá záda, prohnutá záda, zvedání ramen, předsunutá držení hlavy.

Domino

Vyvrcholením úspěšné rekrutace nových právních poradců velitelů v tomto roce bylo zakončení jejich odborného kurzu na Inspektorátu NGŠ. Osvědčení o absolvování kurzu předal dne 18. října 2018 v prostorách velení AČR zástupce NGŠ – Inspektor AČR genmjr. Jaroslav Kocián za přítomnosti náčelníka právní služby AČR a lektorů kurzu. V tomto roce byl rovněž úspěšně zahájen projekt asistentů právních poradců, kteří posílí existující prvky právní podpory v rámci AČR.

Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR s podporou Ministerstva obrany pořádala Výšlap na horu Říp. Poprvé se u této příležitosti sjely děti a rodiče z celé republiky. Výšlap byl mimo jiné spojen s oslavou stého výročí založení samostatného československého státu. Akci podpořila brigádní generálka Lenka Šmerdová.

Náměstkyně ministra obrany Kateřina Suchoňová, zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitel Společného operačního centra MO generálmajor Jiří Verner a další představitelé Armády České republiky se zúčastnili nástupu čtyřicítky vojáků po návratu ze zahraniční operace v Mali ve Slavnostní síni Národního památníku v Praze na Vítkově.

Univerzita obrany předává vědomosti i nejstarší generaci

Kurz třetího věku

„Na stará kolena chci nějakým způsobem využít kapacitu svého mozku,“ popsal s nadsázkou důvod své přítomnosti v sále Klubu Univerzity obrany v brněnské Šumavské ulici Jan Chyťá. Spolu s dalšími desítkami seniorů byl v uplynulém akademickém roce pravidelným účastníkem přednášek, které jediná vojenská vysoká škola v ČR pořádá v rámci Kurzu třetího věku.

Přednášky zařazené do kurzu probíhají dvakrát do měsíce vždy v pondělí odpoledne. „Všechny přednášky jsou přínosné, zejména ty, které se týkají lidského zdraví, což je v našem věku pochopitelné. Potom jsou to přednášky, které představují moderní technologie a techniku, jež se využívají ve vojenství,“ zhodnotil náplň Kurzu třetího věku jeho „třídní“, docent Jaroslav Kalous. Jako příklad v nastávajícím akademickém roce můžeme uvést přednášku docenta Miloslava Petráska na téma Úvod do kosmických technologií, podplukovníka Petra Hlavizny Boj v elektromagnetickém prostředí v soudobých i budoucích operacích či podplukovníka Jana Drozda Využití dronů v operacích.

Před posluchače letos znovu předstoupí Jan Plachý z Vojenského historického ústavu s tématem Zahraniční zpravodaj na misi AČR. Informace se v současnosti stávají novou zbraní, která je používána při ovlivňování nálad a postojů obyvatel v zájmových zemích. Uvedme například podezření z ovlivňování voleb ve Spojených státech nebo hlasování o vystoupení Velké Británie z Evropské unie. Proto je třeba umět s informacemi, které se šíří novými elektronickými kanály, správně nakládat. Jan Plachý se proto ve své předchozí přednášce věnoval právě problematice médií a komunikace

v AČR. Čerpal přitom z bohatých zkušeností, které získal při práci na různých pozicích ve zpravodajství České televize. „Bavili jsme se o klasických elektronických médiích, on-line prostoru, webech a dalších prostředcích, které souvisejí s přenosem informací,“ shrnul bakalář Plachý obsah svého vystoupení. Nevyhnul se ani problematice dezinformačních kampaní a účelově zkreslených informací, jež právě senioři bez znalosti mediální scény nemusí vždy správně identifikovat. „Je na to jednoduché pravidlo, které já sám používám, a to je ověřování informací z více zdrojů,“ doporučil posluchačům Jan Plachý.

Kromě získání samotných poznatků z přednášek je druhým přínosným efektem pro účastníky Kurzu třetího věku i motivace k bohatší společenské aktivitě. Univerzitu obrany právě k této formě vzdělávání přivedlo mimo jiné i větší zastoupení bývalých vojenských i civilních pracovníků armády v Brně, vyplývající z přítomnosti vojenské vysoké školy v tomto městě. Kurz třetího věku mohou zájemci navštěvovat zdarma a při splnění sedmdesátiprocentní účasti obdrží certifikát o jeho absolvování. Z loňské bezmála stovky posluchačů si diplom odneslo padesát osm z nich a téměř všichni se chtějí zapojit i letos.

Text a foto: Viktor Sliva

Nástupce legendárního cvičného stroje využije i česká armáda

Nová třicet devítka

V pátek 12. října přesně v 11:50 Aero Vodochody Aerospace představilo světu první letoun L-39NG. Roll-out, tedy slavnostní vyjetí prvního předseriového letounu z hangáru, je pro projekt dalším důležitým milníkem, jenž potvrzuje, že vývoj a výroba nového letounu L-39NG pokračují podle plánu. Dalším krokem je příprava letounu na první let, který by měl proběhnout ještě před koncem letošního roku.

Aero Vodochody je s celkovým počtem 6 700 kusů proudových letadel historicky největším výrobcem lehkých proudových letounů v Evropě a jedním z největších na světě. Od roll-outu L-159 ale uběhlo již více než dvacet let. V roce 2016 Aero oznámilo svůj plán posílit svou vojenskou výrobu a vrátit se mezi hlavní světové výrobce cvičných a lehkých bojových letounů. Úspěch nové generace legendárních L-39, letounů L-39NG, je při dosahování tohoto cíle klíčový. „L-39NG představuje budoucnost českého leteckého průmyslu. Staví na kombinaci toho nejlepšího z tradice české letecké výroby s moderními technologiemi a nabízí nejlepší řešení pro výcvik pilotů i pro lehké bojové mise. Již nyní si letoun získal velkou mezinárodní pozornost i první zákazníky a komunita uživatelů našich letounů tak dále poroste,“ řekl prezident a CEO Aera Vodochody Giuseppe Giordo.

Dvumístný stroj

L-39NG je vysoce efektivní proudový cvičný letoun schopný plnit roli lehkého bitevníku. Jde o jednomotorový dvumístný letoun s vyspělým digitálním kokpitem, který zahrnuje sofistikovaný palubní virtuální výcvikový systém a přílbový zaměřovač HMD (Helmet Mounted Display). Letoun je klíčovou součástí inovativního konceptu výcviku vyvinutého v Aeru, jenž

nabízí nejmodernější vybavení pro pozemní školení, nové učební metody a prostředí a rozsáhlé využívání technologií virtuální reality a umělé inteligence. Je navržený tak, aby mohl spolehlivě sloužit desítky let při zachování snadné údržby. Vývoj letounu L-39NG v posledních dvou letech významně zrychlil, aby bylo možné dodržet termín dodání prvního letounu zákazníkovi již v roce 2020. V roce 2017 začala fáze industrializace a předseriová výroba, ve stejném roce Aero dokončilo dohody se všemi významnými dodavateli a partnery projektu, mezi kterými je 40 českých firem a řada zahraničních společností. Na konci roku 2017 Aero získalo certifikaci pro avioniku a instalaci motoru, plně certifikace nového letounu chce Aero dosáhnout do konce roku 2019.

Moderní stroj pro výcvik 4. a 5. generace

Letoun L-39NG je moderní a efektivní lehký proudový letoun schopný plnit roli lehkého bitevníku a jednotného a komplexního letounu pro plnohodnotný výcvik pilotů moderních vzdušných sil. Letoun vychází z aerodynamické koncepce původních L-39, avšak využívá soudobé technologie a vybavení. Pohon obstarává vysoce moderní motor FJ44-4M dodávaný s údržbovým systémem TAP Blue, který uživatelům zajišťuje bezprecedentní letuschopnost

a predikovatelnost údržbových nákladů. Avionika letounu je připravena pro výcvik budoucích pilotů letounů čtvrté a páté generace a může být do značné míry přizpůsobena požadavkům zákazníka. L-39NG je vybaven pěti závěsnými body pro nesení výzbroje. Součástí letounu je i široké spektrum simulačních technologií včetně zapojení do vysoce moderního taktického simulačního centra s cílem zvýšit účinnost výcviku.

Zájem má i CLV Pardubice

Aero Vodochody očekává, že celosvětová poptávka po cvičných letounech dosáhne v příštích 10 až 15 letech 3 000 strojů. Většina dnes používaných cvičných letounů se blíží ke konci své životnosti, navíc neodpovídají současným požadavkům na výcvik pilotů pro bitevníky čtvrté a páté generace. Konzervativní odhad Aera je, že by v příštích deseti letech mohlo dodat kolem 150 letadel. V době psaní tohoto článku byla předběžná domluva o dodávce 4 kusů L-39NG pro potřeby Centra leteckého výcviku v Pardubicích s předpokladem následného odběru dalších dvou kusů. To potvrdil i ministr obrany Lubomír Metnar na tiskové konferenci po odhalení letounu.

Domino

Ve Vojenském klubu Praha se uskutečnilo Symposium Inspektorátu NGŠ při příležitosti 10. výročí jeho založení pod vedením zástupce náčelníka Generálního štábu – Inspektora AČR generálmajora Jaroslava Kociána. Slavnostní akce se zúčastnil náčelník Vojenské policie brigádní generál Pavel Kříž, zástupci Ministerstva obrany ČR a zasloužilí a bývalí příslušníci Inspektorátu NGŠ včetně generálmajora v záloze Čestmíra Tesaříka.

V hlavním sále Ministerstva obrany se konalo tradiční setkání zástupců resortu obrany s válečnými veterány a vojenskou veřejností, tentokrát u příležitosti 76. výročí bojů na Středním východě a 74. výročí bojů u Dunkerque a o Duklu. Setkání se za resort obrany účastnil ředitel sekce podpory MO generálmajor Jaromír Zůna, slovenský velvyslanec Peter Weiss, senátor Petr Holeček, náměstkyně primátorky hlavního města Prahy Eva Kislingerová, představitelé Československé obce legionářské a dalších občanských spolků.

Začátkem letošního října se při příležitosti 10. výročí založení Inspektorátu NGŠ uskutečnilo pod vedením zástupce NGŠ – Inspektora AČR genmjr. Jaroslava Kociána ve Vojenském klubu Praha – DAP odborné sympozium v oblasti kontrolní činnosti a právní podpory. Významnými hosty akce byli zástupci Ministerstva obrany ČR a zasloužilí bývalí příslušníci včetně genmjr. v z. Čestmíra Tesaříka. Tato slavnostní akce podtrhla význam a nezastupitelnou roli Inspektorátu NGŠ pro Armádu ČR.

Minulost, ale i budoucnost chladných zbraní v AČR

Vojenský nůž

Pod pojmem chladná zbraň si většina z vás představí nůž.

V případě minulých dob se lze setkat i s bajonetem, který více či méně nahrazoval i běžný nůž. Podívejme se do historie, ale především i na současnost a možnou budoucnost tohoto nenahraditelného pomocníka vojáků.

Když si odmyslíme nejrůznější bodáky, tesáky a bajonety, pro většinu z nás je synonymum vojenského nože UTON. Útočný nůž (UTON) vzor 75 byl do ČSLA zaveden jako osobní zbraň jednotlivce. Byl určen pro průzkumné, výsadkové, letecké jednotky na sebeobranu a na bezhlučné zneškodnění nepřítele. Výsadkové a letecké jednotky používali UTON na odstraňování závad na padáku při seskocích a byl umístěn na záložním padáku na břichu výsadkáře. Jeho výroba pravděpodobně začala v roce 1973, kdy jsou známy první informace, a to razítka na výrobních výkresech nože a příslušenství. Měl nahradit zastaralý nůž VO-7. Vývoje se ujali pracovníci výzkumného ústavu 010 Slavičín ve spolupráci s výrobcem nožů MIKOV. Dne 15. prosince 1976 byly schváleny technické podmínky TP-VD-648-76 pro výrobu a přejímání útočných nožů vz. 75. Technické podmínky určovaly, že čepel bude vyráběná z nerezavějící ocele 17029 a tepelně upravená technologií MARTFROST (což znamená hluboké zmrazení čepele nože po kalení) na povrchovou tvrdost 50–58 HRC. Čepel je jednobřitá se středovým hrotem. Hřbet čepele je do její poloviny příčně rýhován a od poloviny zbrúšen do falešného ostří. Příčné rýhování slouží jako opěrka palce.

Spolehlivý, ale starý

V současné době se UTON již technologií MARTFROST nevyrobí, nicméně stále jde o nejrozšířenější nůž v jednotkách AČR. Vývoj jde ale kupředu, a tento koncept zastarává. Gumová rukojeť nemusí být zcela vyhovující, pouzdro

nereflektuje zcela aktuální způsoby nošení a uchycení (molle/pals) a tak se na trhu objevila řada nožů, které vojáci využívají s ohledem na nové trendy a modernější pojetí. Většinou jde samozřejmě o nože, které si pořídí z vlastních prostředků, či je získají darem. Odmyslíme-li si sériové nože značek ColdSteel, Ka-Bar aj, jde o nože z dílen tuzemských nožířů. Každý z nich vznikl obvykle ve spolupráci s experty na boj s nožem, či vojáky z řad výsadkářů. Dva z nejzajímavějších, které lze v AČR potkat, jsou nůž Cháron od nožíře Lubomíra Maděříče a DAFY od Milana Pokorného.

Charón

Od roku 2000 je ve výzbroji chrudimského výsadkového praporu nůž pod označením 2-CH-00 Cháron. Nůž si vojáci hradí sami a je vždy slavnostně předáván s dekretem. Cháron

je vyroben z pružinové ocele 14260. Na levé straně čepel je logo „POT ŠETŘÍ KREV“. Na pravé straně čepel jsou loga tvůrce a výrobce nože a také číselné označení CH-213-04. To znamená: CH je výrobní série, 213 je pořadové číslo nože v sérii, 04 je rok výroby 2004. Na spodní části čepel je pilka určena k řezání padákové šňůry. Na vrchní části čepel je opěrka palce. Mezi čepelí a rukojetí je jednostranná ocelová záštita. Rukojeť obvykle tvoří skládané kožené plátky, které jsou obroušené. Tím se nůž velmi dobře drží. Na záštitě je také znak praporu. Autor designu nože je výsadkář a průzkumník Roman Hippík. Nůž Cháron vyrobil nožník Lubomír Maďarič z Brna. Jde o značný posun od letitého UTONU, nejnovější provedení je vyvedeno i s kydexovým pouzdem (odolný termoplast), tudíž variabilita uchycení na výstroj je již značná. Neduhem se může zdát použitá ocel. Pružinovka je dávno překonána a byla pomyslně zastaralá již v době prvních vyrobených kusů. Nad tímto neduhem, ale i nad další, celkovou koncepcí nože se zamyslel nožník Milan Pokorný při vytváření modelu DAFY.

DAFY

Nůž DAFY byl původně vyroben pro vojáky 4. brigády rychlého nasazení. Design nože má na svědomí jeden z výsadkářů (s přezdívkou DAFY). Nožník Milan Pokorný přispěl s některými svými poznatky zejména s ohledem na zpracování, výrobu, ale i použité finální materiály. Dafyho si nechali vyrobit vojáci na misi v Afghánistánu (tehdy ISAF, nyní RS), kde jej patřičně otestovali. Nyní je nůž vyráběn i pro vojáky ostatních jednotek, či příslušníky PČR. Čepel je vyrobena z oceli ELMAX Microclean (60 HRC) s černým DLC (Diamond-like carbon) povlakováním. Jde tedy o nejmodernější práškovou ocel, která má skvělé řezné vlastnosti, ale i odolnost ostří. Rukojeti jsou z moderního materiálu G10 (velmi odolný a pevný kompozitní materiál – vrstvený laminát vysoké hustoty. Vyroben je ze skelných vláken namočených v epoxidové pryskyřici. Sloučenina je následně zkomprimována a zapečena – lisována za vysokého tlaku a ve vysokých teplotách (lze se setkat také s označením Garolite pozn.) a to vše s probušováním „obsidian“, díky němuž

sedí nůž perfektně v ruce. V zadní části rukojeti je tlouk. Nůž nabízí dva úchopy, klasický pro sekání a „přes choil“ pro jemnou práci. V zadní části jsou na přání přidány otvory pro rychlou delaboraci nábojů 5,56×45, 7,62×39 atd. Pouzdro je vyrobeno z kydexu s uchycovacím systémem TekLok. Díky tomu je zaručena maximální možná variabilita nošení od opasku, po použití na taktické výstroji. Jak je patrné, vývoj nožů se nikdy nezastaví, firmy i nožíři pružně reagují

na aktuální potřeby a moderní trendy. Díky tomu je zaručeno, že i v budoucnu bude nůž neodmyslitelným doplňkem každého vojáka a to s ohledem na potřebu jeho použití a nasazení.

Text a foto: Michal Voska

**Veletrh poodhalil
budoucnost nejen
bezpilotních
prostředků**

Future Forces Forum

Mezinárodní veletrh obranných a bezpečnostních technologií, který se konal v rámci projektu Future Forces Forum ve dnech 17. až 19. října 2018 na výstavišti PVA EXPO Praha v Letňanech, přilákal zájemce z řad ozbrojených složek, ale i odborné veřejnosti. K vidění byla řada konceptů i novinek jak zahraničního, tak domácího zbrojního průmyslu.

Future Forces Forum představuje novou koncepci akcí a aktivit zaměřených na dlouhodobou podporu domácího průmyslu, vědy, výzkumu a vzdělávání v oblasti obrany a bezpečnosti vůči domácím i zahraničním partnerům, a to nejen ve vojenské, ale i civilní rovině. Jde o soubor aktivit, které mají za cíl podpořit konkurenceschopnost a obchodní potenciál českého průmyslu a výsledků vědy a výzkumu. Tyto aktivity probíhají kontinuálně a vrcholí ve dvouletém cyklu sérií autonomních odborných akcí s různou tematikou společně se statickými a dynamickými ukázkami na jednom místě. Kořeny Future Forces Forum sahají až do roku 1985, kdy se konal první ročník mezinárodní výstavy Combat Clothing & Personal Equipment (CCPE) v portugalském Lisabonu. Výstava byla uspořádána pod záštitou NATO AC/301 Sub Group B, zaměřené na osobní vybavení vojáka. Akce byla otevřena pouze členským zemím NATO. Letošní ročník, stejně jako ty předešlé, vždy zahajují osobnosti Ministerstva obrany a armády. Ty se následně účastní i doprovodných programů, kde lze spatřit možnou budoucnost techniky, která se posléze může dostat i do výzbroje naší armády. Konec konců 130 tuzemských firem je toho důkazem.

Podpora domácího průmyslu

Ve svém zahajovacím projevu veletrhu uvedl ministr obrany Lubomír Metnar zejména důležitost podpory domácího obranného průmyslu. „Podpora domácího obranného průmyslu je jednou z mých priorit, proto se dnes účastním mezinárodního veletrhu

Future Forces Forum. České firmy zapojujeme do armádních akvizic v maximální možné míře. Dělá mi i radost míra zapojení do tohoto veletrhu, jelikož je zde 130 domácích firem. K tomu, co naše armáda potřebuje, ovšem vede dlouhá cesta, které předchází dobrá znalost a rozvoj technologického prostředí,“ uvedl ministr Metnar. Jeho slova podpořil i náčelník Generálního štábu Armády České republiky armádní generál Aleš Opat. „Future Forces Forum je jedna z příležitostí ukázat, jak na tom technologicky jsme a kam směřujeme. Je to pro nás i zpětná vazba, jak být v kontaktu s nejnovějším vývojem a s aktuálními trendy. Jsem rád, že vyjma řady expozic je součástí i spousta seminářů s bezpečnostní

problematikou. Já jsem za armádu velice rád, že se tohoto veletrhu účastníme,“ uvedl generál.

Vnitřní i venkovní expozice

Stánek Ministerstva obrany České republiky připomínal zejména stoleté výročí. Pro zájemce byla připravena řada publikací o resortu, ale i o doprovodných aktivitách. Armádní část se prezentovala v oblasti zdravotnictví, dále zde byly ukázky vozidla biologického průzkumu BIOSCAM, polní laboratoř PHEL-2M nebo zdravotnický kolový obrněný transportér Pandur II. Chemická a radiační ochrana tu byla prezentována lehkým obrněným vozidlem pro chemický, biologický a radiační průzkum

S-LOV CBRN a polní převoznou chemickou laboratoří PPCHL-AL-2/CH. Dále tu vojáci představili i řadu odvinovací techniky, včetně průzkumných a pyrotechnických robotů. Ve spojení s řadou státních podniků, mimo jiné LOM Praha s. p., byla k vidění i ukázka letecké techniky v podobě vrtulníku Mi-171Š a dále technika, výstroj i výzbroj průzkumných a speciálních jednotek, nebo speciální technika pro předstunuté letecké návodčí.

Bren 2 v ráži 7.62x51

Mezi důležité události veletrhu bezesporu patřilo představení víceúčelového bezpilotního vrtulníku SkySpotter od společnosti Liaz proslulé především výrobou nákladních vozidel. Vrtulník měl na Future Forces Forum 2018 světovou premiéru. Stroj je určen pro plnění složitých taktických úkolů v obtížném terénu. Zvyšuje efektivitu monitoringu, a tím přispívá k celkové bezpečnosti. Unese až 40 kg zátěže v podobě technologicky vyspělých monitorovacích a detekčních přístrojů, díky nimž dokáže odhalovat skrytá nebezpečí i radiační či chemické hrozby. Česká zbrojovka představila novou verzi útočné pušky Bren 2. Od pušky, kterou jsou vyzbrojeni jednotky Armády České republiky, se liší především ráží 7,62x51 a je celkově robustnější a větší. Společnost plánuje prodej této zbraně především vojenským a speciálním policejním jednotkám spojeneckých zemí v rámci NATO.

Novinky ČVUT i VTÚ

Automatizovaný bezosádkový průzkumný pozemní prostředek UGV PZ je vyvíjen Vojenským technickým ústavem v rámci zakázky, jejímž předmětem je ověřit a do používání v Armádě České republiky zavést mobilní mechatronický systém určený pro plnění široké škály úkolů operačně-taktického a především průzkumného charakteru. Prostředek bude schopný automatické navigace ve složitém nestrukturovaném prostředí s možností instalace variantních nástaveb. Bude určen zejména k podpoře průzkumných jednotek. Zakázka v předpokládané hodnotě 35 milionů korun (bez DPH) byla zahájena loni a UGV PZ má být hotový v roce 2019.

Dalším zajímavým představeným projektem byla koncepce dronu Eagle.one vyvíjeného Fakultou elektrotechnickou Českého vysokého učení technického. Ten používá umělou inteligenci a jeho účelem je chránit letiště a důležité body infrastruktury před nepřátelskými drony, přičemž poletí rychlostí až 80 km/h. Automaticky reaguje na alarm systému DeDrone a sám rychle doletí do oblasti, kde je odhadován výskyt odhaleného dronu. S pomocí palubních senzorů a umělé inteligence založené na neuronových sítích helikoptéra sama existenci nežádoucího dronu potvrdí a přesně lokalizuje jeho pozici. S využitím přesného prediktivního řízení je následně navedena na pozici, která je vyhodnocena jako nejvýhodnější pro použití vystřelovací sítě pro bezpečný odchyt dronu. Po zasažení dronu vystřelovací sítí z paluby autonomní helikoptéry se stroj i s uloveným dronem vrací na bezpečné místo přistání.

Balistická ochrana

Vězeňská služba ČR představila modulární balistickou a protiúderovou ochranu Raptor II, která umožňuje snadnou úpravu pro různé stupně ochrany podle potřeby konkrétní jednotky a úkolu. Policie ČR předvedla multifunkční protiúderový komplet pro pořádkové policejní jednotky GOLEM, který rovněž umožňuje použití jako taktická vesta, balistická vesta, nebo protiúderová vesta. Celkově bylo na veletrhu Future Forces Forum k vidění mnoho novinek z oblasti ochrany jednotlivce, včetně tzv. balistického trička 4M systém, které je možné nosit pod klasickým svrchním oděvem a nedělá „boule“ jako běžná balistická vesta. To chrání dle verze proti bodnutí a průřezu, ale ve verzi III.A i proti krátkým střelným zbraním s celou škálou použité munice. Obvykle proti 9mm Luger, ale zastaví i .357 Magnum.

Armáda ČR: Nové tanky, modernizace T-72 nebo BVP se 120mm kanónem

Armáda České republiky plánuje v příštím desetiletí vyřadit z výzbroje tanky T-72. Jaké jsou možnosti náhrady? Česká armáda místo tanků T-72 zvažuje nákup nových nebo modernizovaných německých tanků Leopard 2 nebo nákup střední pásové platformy se 120mm kanónem. Ve hře je teoreticky i generální oprava a hloubková modernizace tanků T-72.

K 1. lednu 2018 armáda vlastnila 119 tanků T-72M1 a 30 modernizovaných T-72M4 CZ. Všechny tanky slouží u 73. tankového praporu 7. mechanizované brigády. Vzhledem k omezené provozuschopnosti tanků T-72M4 CZ jimi byla na počátku roku 2018 plně vyzbrojena pouze 1. tanková rota (10 tanků), zatímco 2. a 3. rota obdržely reaktivované tanky T-72M1, kterými je v počtu 10 kusů vybavena také 1. tanková rota Aktivní zálohy.

Podle modernizačního plánu Armády ČR, představeného v červnu náčelníkem Generálního štábu Alešem Opatou, armáda počítá s částečnou modernizací T-72M4 CZ, resp. jejich znovuzprovozněním tak, aby tanky bylo možné provozovat u profesionálních jednotek do roku 2026. Problém je, že systém řízení palby T-72M4 CZ využívá staré sensorové vybavení, které se již nevyrábí a nemůže tedy být při poruše vyměněno. „Je to [T-72M4 CZ – pozn. red.] problémový projekt z minulosti. Díky dílčí modernizaci systému řízení palby bude armáda schopná udržet tankové schopnosti do roku 2026,“ uvedl v červnu šéf sekce

rozvoje sil Ivo Střecha. Podle Opaty musí do té doby politici rozhodnout, co bude s tankovým vojskem dál.

V Armádě ČR tak podle neoficiálních zpráv existují tři zvažované proudy rozvoje českého tankového vojska. Podle prosté logiky ani jiné cesty neexistují, tedy kromě možnosti zcela vyřadit tanky z výzbroje Armády ČR.

Zvažované varianty jsou:

- generální oprava a hloubková modernizace tanků T-72;
- nákup nových nebo modernizovaných tanků Leopard 2;
- nákup BVP se 120mm kanónem.

Nejčastěji se mluví o nákupu dvou praporů (2 × 30ks) hlavních bojových tanků (MBT) nebo středních bojových vozidel se 120mm kanónem. Půjde tedy o šest rot po deseti tancích, s velitelským tankem v každé rotě. Nicméně první úvahou je, že kolem roku 2025 dojde ke generální opravě a hloubkové modernizaci tanků T-72 tak, aby zůstaly

ve výzbroji Armády ČR i ve 30. letech 21. století. Kolem roku 2035 již bude k dispozici francouzsko-německý tank nové generace (náhrada za Leclerc a Leopard 2) a Armáda ČR se tak teoreticky může ve 30. letech po vyřazení T-72 připojit k tomuto projektu.

Druhou možností je nákup nových MBT. Hlavním problémem tohoto řešení je cena. Armáda ČR nekupuje jen vozidla, ale celý komplexní zbraňový systém, což si vyžádá značné finanční náklady nejen při nákupu, ale také během dalších zhruba 30 let provozu. Zdůrazněme, že celkové pořizovací a provozní náklady se zhruba dělí podle vzorce – 25% nákup samotných vozidel, 25% výstavba provozního zázemí a 50% provozní náklady (údržba, náhradní díly, palivo, munice, modernizace, atd.).

Jaké jsou ceny? Pro Armádu ČR je v současné době reálně dostupným MBT pouze německý Leopard 2 s jednotkovou cenou zhruba šest až sedm milionů euro (ale klidně i výše). Tedy při nákupu 60 nových tanků

Leopard 2A7 Česká republika pouze za samotné tanky vynaloží 420 milionů euro (10,8 miliardy Kč), stejnou sumu za provozní zázemí a dalších 840 milionů euro během 30 let provozu (21,6 miliardy Kč).

Při rozložení plateb do více let Česká republika postupně zaplatí (během 30 let) za nákup a provoz 60 MBT Leopard 2 téměř 45 miliard Kč, tedy 1,5 miliardy ročně. Samozřejmě nejde o přesnou sumu, ale ukazuje, o jakých finančních nákladech musíme uvažovat. Do této kalkulace je navíc nutné započítat i podpůrná vozidla, jako těžká pásová odtahová a inženýrská vozidla nebo kamionové tahače s podvozkem pro transport tanků.

Nákup nových MBT má však více vrstev, nejen finanční. Pokud pomineme zahraničně-politické hledisko a průmyslové (posílení českého průmyslu), tak je zde i takticko-technické hledisko. Konstrukce tanků Leopard 2 vychází ze 70. let minulého století a tank je určen především pro klasické studenoválečné frontové sražení se sovětskými tanky, čemuž odpovídá i masivní balistická ochrana, a tedy i velká hmotnost tanku Leopard 2.

Německé tanky již nelze snadno modernizovat a přidávat nové systémy, jako jsou aktivní systémy ochrany (APS), protože podvozky Leopardů 2 jsou na samé hranici únosnosti a navíc většina mostů v Evropě je konstruována pro nosnost do 70 tun. Pokud Armáda ČR tanky Leopard 2 nakoupí, musí vzhledem k jejich značné hmotnosti nutně řešit jejich taktickou i strategickou přepravu po silnici nebo železnici – např. vybudovat stanici pro nakládání tanků na železniční vagony s vhodnou nosností.

Při nákupu nových MBT je problém, že v současné době na trhu neexistují kromě tanku Leopard 2 dostupné moderní tanky – japonské tanky Type 10 nebo jihokorejské K2 Black Panther jsou z logistického hlediska mimo realitu. Dílčí řešení s velkou hmotností tanků Leopard 2 nabízí francouzsko-německý projekt hybridního tanku, kdy je na podvozek Leopard 2 umístěna lehčí věž z francouzského tanku Leclerc s nabíjecím automatem.

Jednou z cest jak obejít velké pořizovací náklady je využít projekt tzv. evropské zbrojnice a získat repasované a modernizované tanky Leopard 2A7 EU. Jde de facto o pronájem tanků (podobně jako to funguje u stíhaček Gripen). Roční leasingová cena za jeden tank, a to včetně kompletního balíku služeb, má být 1 milion až 1,3 milionu euro ročně (25,8 milionů Kč). Při pronájmu 60 tanků na 10 let tak zaplatíme 15 miliard Kč.

Klasické těžké tanky však mají pro armádu zásadní a nenahraditelnou výhodu – výrazně posilují morálku bojujících vojáků. Ostatně izraelský brigádní generál v záloze Didi Ben Yoash prohlásil: „Slyšíte některé lidi říkat,

že tanky jsou zastaralé a nemohou bojovat na moderním bojišti. Ale řeči přestanou, jakmile začne nepřítel střílet. Pak všichni požadují tanky. Nikdo se nechce pohybovat před tankovou četou nebo praporem, který s ním bojuje.“

Třetí možností je akvizice středních pásových vozidel s kanónem ráže 120 mm. V případě Armády ČR by šlo o podvozek nového bojového vozidla pěchoty (BVP). Ostatně jak takový „střední tank“ může vypadat, ukázala firma GDELS (General Dynamics European Land Systems), když osadila podvozek ASCOD 42 věží Hitfact 120 mm. Toto vozidlo jsme mohli také vidět na Dnech NATO 2018.

Palebná síla BVP se 120mm kanónem, senzorové vybavení, stabilizátor kanónu nebo systém řízení palby jsou u BVP a tanku srovnatelné. Pochopitelně tank má mnohem větší balistickou odolnost, a to nejen vůči protitankové munici všeho druhu, ale také proti dělostřelecké palbě nebo minám. Nejsilnější částí čelního pancíře (typicky v úseku 60°) moderních MBT odolají i nejnovějším podkaliberním střelám, tedy přímému zásahu nepřátelského tanku. Rozdíl v pancéřové ochraně poněkud stírají nejnovější APS, jako jsou izraelské Trophy nebo Iron Fist, které chrání spolehlivě tanky, BVP i lehčí vozidla před protitankovými řízenými střelami nebo proti palbě protitankových granátometů.

BVP se 120mm kanónem má naopak zásadní výhodu v taktické a strategické mobilitě, nízkých nárocích na palivo a servis (nižší opotřebení), a také v nižších pořizovacích a provozních nákladech. Případný nákup BVP se 120mm kanónem však nebude součástí (ani jako opce) současného tendru na nákup BVP.

Představený ASCOD 42 s věží Hitfact 120 mm tak nemá přímo nic společného s uvažovanou náhradou českých T-72. Avšak je skoro jisté, že ten, kdo dodá české armádě BVP, dodá v budoucnu případně i BVP se 120mm kanónem. GDELS vyvinul ASCOD 42 s věží Hitfact také kvůli zájmu Španělska, Rakouska nebo USA o podobná vozidla. Španělsko a Rakousko mají ve výzbroji právě tanky Leopard 2 a v současné době, díky výše

zmíněné velké hmotnosti, zvažují nákup lehčích vozidel se 120mm kanónem.

Diskuze o tom, které řešení je pro Armádu ČR nejlepší, je však bezpředmětná, pokud se nezamyslíme nad možným protivníkem, prostorem nasazení, nad propojením „tankových vozidel“ s dalšími systémy a schopnostmi armády, a zejména pokud nevypracujeme novou taktiku nasazení. Pro evropské země v NATO existují dva strategické směry, a to západ-východ a západ-jihovýchod. Pokud pomineme nebezpečné představy o tom, že ochranu ČR lze vojenskými prostředky řešit jen uvnitř zeměpisné hranice ČR, tak lze s jistotou říci, že v prvních týdnech a měsících rozsáhlejšího konfliktu budou jednotky české armády bojovat stovky, ne-li tisíce kilometrů od českého území, s velkou pravděpodobností v zastavěném prostředí.

Armáda ČR proto musí vypracovat taktiku nasazení těžkých bojových vozidel v městském prostředí, kde tyto vozidla budou podporovat pěchotu čistící budovu po budově. Tomu odpovídá i předpokládaný typ, směr i úroveň ohrožení vozidel. Dále je nutno zvážit koncept průzkumných bojových týmů RSG (Recon Strike Group), de facto středních obrněných brigád. RSG má dominovat díky „nahuštěné“ palebné síle (palebná síla na úkor balistické ochrany), rychlému velení a značné palivové volnosti ve vedení manévrového boje. RSG má výhodu také v tom, že dokáže na určitém území působit po velmi dlouhou dobu samostatně. Nejhorší možnou variantou je ale to, pokud nakoupíme BVP se 120mm kanónem a budeme je používat jako T-72.

Důležitá je i klíčová schopnost armády (resp. českého průmyslu) zajišťovat servis a logistiku těmto vozidlům (především za válečného stavu nebo vyhořené zahraničně-politické situace), zajišťovat kvalitní výcvik tak, aby byly využity všechny schopnosti vozidla, zajistit jejich přepravitelnost na dlouhé vzdálenosti (silnice, železnice) a propojit (ve smyslu techniky i taktiky) nová vozidla s ostatními systémy armády. V každém případě je nutný rovnocenný rozvoj všech schopností Armády ČR v tom smyslu, že jednotlivé zbraňové systémy a schopnosti české armády musí navzájem spolupracovat a doplňovat se.

Text: Jan Grohman, foto: DPO, Bundeswehr

Na návštěvě v Camp Pendleton

Na začátku září dostala redakce ATM jedinečnou příležitost navštívit jednu z nejvýznamnějších leteckých základen americké námořní pěchoty, MCAS Camp Pendleton. Přimo u uživatele jsme tak měli možnost vidět, jak v každodenním operačním provozu fungují vrtulníky AH-1Z Viper a UH-1Y Venom, z nichž druhý jmenovaný je nyní i horkým kandidátem na nový víceúčelový stroj pro české vzdušné síly.

Za vznikem nejnovější verze vrtulníku UH-1Y Venom stál rozsáhlý modernizační program US Marine Corps, jehož cílem byla náhrada starších víceúčelových vrtulníků UH-1N a bitevních AH-1W Cobra. Kromě požadavků na zásadní zvýšení všech letových výkonů a operačních schopností chtělo velení námořní pěchoty rovněž výrazně zjednodušit údržbu a logistiku obou strojů. Společnost Bell Helicopter proto nové verze navrhla tak, že dnes sdílí celkem 84% všech komponentů včetně klíčových celků, jako jsou pohonné jednotky, nosný i vyrovnávací rotor a transmise, elektrický a hydraulický systém či většina prvků avioniky. I přes značnou vizuální podobnost s předchozí generací tak jde z větší části o zcela nové vrtulníky.

První prototyp UH-1Y Venom vzletl v prosinci 2001, do operační služby se první stroje dostaly v srpnu 2008, kdy byly také nasazeny v Afghánistánu. Velení USMC objednalo celkem 160 kusů a dalších 189 bitevních AH-1Z Viper. Oba typy se v současnosti vyrábějí na společné lince v továrně společnosti Bell Helicopter v texaském Amarillu, která zajišťuje také produkci konvertoplánů V-22 Osprey. Většina objednaných UH-1Y už byla námořní pěchotě dodána, a tak je dnes přezbrojení takřka

kompletní (poslední UH-1N byly vyřazeny již v srpnu 2014). Naproti tomu nových bitevních strojů AH-1Z má USMC zatím jen kolem pěti desítek a v provozu tak i nadále zůstává ještě kolem stovky starších AH-1W.

Největší základna na západě

Camp Pendleton je největší základnou US Marine Corps na západním pobřeží USA.

Evropským pohledem však jde spíše o komplex několika základen umístěných v jednom velkém vojenském výcvikovém prostoru. Jeho rozloha přesahuje 500 km² a v denní době tam standardně slouží a pracuje více než 70 000 lidí. Pro námořní pěchotu má přítom mimořádně výhodnou polohu jen pár desítek kilometrů od kalifornského San Diega, v jehož přístavu mají kotviště plavidla US Navy, z jejichž palub USMC působí po celém světě.

Koncept „smíšené“ letky

Vrtulníky UH-1Y Venom, o které nám šlo při návštěvě MCAS Camp Pendleton nejvíce, jsou v rámci MAG 39 kromě jedné výcvikové letky především ve výzbroji čtyř bojových letek označovaných zkratkou HMLA (Marine Light Attack Helicopter Squadron). V sestavě každé takové jednotky je zpravidla kolem 12 strojů

UH-1Y a dalších přibližně 15 bitevních AH-1W nebo AH-1Z.

Přestože jde na první pohled o dva poměrně odlišné typy, v praxi se ukazuje, že AH-1Z Viper a UH-1Y Venom jsou v řadě misí vzájemně zastupitelné. Bojové letky USMC tak oba stroje využívají k úkolům, jako je tzv. aktivní protivzdušná obrana (letecké hlídkování, ochrana objektů) či všechny druhy leteckého průzkumu včetně toho ozbrojeného, kdy je nutné počítat s potřebou likvidace aktuálně objevených pozemních cílů. Oba vrtulníky nacházejí uplatnění rovněž v rámci přímé letecké podpory pozemních vojsk CAS (Close Air Support), ozbrojených doprovodech pozemních konvojů, záchranných operací TRAP (Tactical Recovery of Aircraft and Personnel) či jako platforma pro koordinaci úderů jiných letadel, včetně role létajícího představeného leteckého návodčího JTAC/FAC (Joint Terminal Attack Controller/Forward Air Controller).

Úkoly vyčleněné pouze pro posádky AH-1Z představují v podstatě jen plánované úderné mise, tedy ničení předem známých cílů hlouběji v týlu protivníka, případně mise označované jako OAAW (Offensive Anti-Air Warfare), jejichž cílem je „preventivní“ ničení leteckých sil a protivzdušné obrany protivníka ve snaze

o dosažení lokální vzdušné nadvlády. Proti tomu veškeré úkoly související s leteckou přepravou, ať už osob nebo materiálu či různými typy výsadkových operací, leží v letkách HMLA na bedrech vrtulníků UH-1Y. Kromě toho lze tyto stroje využít také jako platformu pro velení a řízení operací zahrnujících různé druhy vojsk.

Opomenout nelze ani poměrně široké možnosti využití Venomu při různých živelních pohromách, tedy v rámci záchranných operací v mírových podmínkách v civilním prostředí. Ostatně i posádky z MCAS Camp Pendleton s nimi mají nejednu zkušenost. Vrtulníky UH-1Y tak už mnohokrát posloužily například při evakuaci ohrožených osob, k čemuž mimo jiné mohou využívat i palubní jeřáb, nebo při dopravě záchranných týmů a nouzových zásob do odříznutých oblastí. Výjimkou pak není ani nasazení při hašení rozsáhlých požárů, které Kalifornii často sužují – součástí výcvikové osnovy je proto i létání s tzv. bambi vakem naplněným vodou a podvěšeným na háku na spodní části trupu.

Zkušenosti s Venomem

Při návštěvě letky HMLA-469 nás s ohledem na chystanou akvizici českého Ministerstva obrany zajímal především vrtulník UH-1Y Venom, který je také americkou stranou oficiálně nabízen prostřednictvím vládního programu na export zbraní FMS (Foreign Military Sale). Ve vyjádřeních „mariňáků“ se však jako jedna z největších předností tohoto stroje objevovala jeho technologická příbuznost s bitevním AH-1Z Viper. Ta podle nich není jen marketingovým heslem výrobce, ale realitou, kterou využívají v každodenním provozu, respektive hlavně při nasazení mimo svou domovskou základnu. Potvrdili nám, že v situaci, kdy třeba jen několik strojů působí z odloučeného a minimálně vybaveného předstunového stanoviště FARP (Forward Arming and

Refueling Point), nejsou výjimkou ani opravy, při nichž je z jednoho typu vrtulníku na druhý instalován například i celý ocasní nosník s vyrovnávacím rotorem. Ještě větší benefity pak přináší tato mimořádná konstrukční shoda z hlediska logistiky – jednotkám v operacích stačí menší množství náhradních dílů, neboť je mohou podle potřeby použít do obou typů.

Co naopak USMC příliš v praxi nevyužívá, je téměř identické avionické vybavení. Samozřejmě i zde platí výhoda z hlediska logistiky, ovšem pilotů, kteří by současně létali jak s bitevními, tak i víceúčelovými vrtulníky, v americké námořní pěchotě příliš mnoho není. Tzv. vícetypovost je zapovězena v podstatě všem operačním pilotům. Ne snad že by nedokázali řídit oba dva typy, ale výcviková osnova je u nich přece jen odlišná a udržet si patřičnou kvalifikaci ve všech typech úkolů by zkrátka bylo příliš náročné. Poněkud překvapivě se dovídáme, že létání s Venomem je v USMC náročnější než létání s Viperem, protože zahrnuje širší spektrum úkolů, a tedy i způsobů pilotáže. Schopnost pilotovat jak AH-1W/Z, tak i UH-1Y si dnes proto zachovávají jen vybraní zkušební piloti a trochu paradoxně i někteří letci z řad aktivních záloh. Ve druhém případě je ale nutné si uvědomit, že od nich velení neočekává tak vysokou a trvalou bojovou připravenost jako u pilotů „na plný úvazek“. „Záložákům“ naopak může vícetypovost pomoci nalétat minimální limit stanovený na 100 hodin ročně, přičemž mohou být lépe využiti například i při pouhé přepravě vrtulníků jako takových mezi základnami.

Jedním z důsledků konceptu letek vyzbrojených bitevními i víceúčelovými vrtulníky je fakt, že UH-1Y Venom zatím nemá integrovanou žádnou protitankovou/protizemní řízenou střelu. Námořní pěchota tuto schopnost nepožadovala a nepožaduje, protože střelami řady AGM-114 Hellfire (až 16 ks) jsou

vyzbrojené AH-1Z Viper. Jak ale říká například kapitánka Marianne „LOB“ Sparklinová, která už s UH-1Y nalétala více než 1 500 hodin a dnes působí u letky HMLA-469 jako instruktorka, ne vždy jsou bitevní vrtulníky k dispozici. Posádky Venomů tedy trénují i tak, aby byly schopné celé spektrum úkolů splnit i bez asistence Viperů, a to včetně například přímé letecké podpory CAS.

Výzbroj UH-1Y v současnosti zahrnuje tři hlavní zbraně v podobě šestihlavňového rotačního kulometu GAU-17/A Minigun ráže 7,62 mm, kulomet stejné ráže typu M240D a kulomet GAU-21/A CDWS (Common Defense Weapon System) ráže 12,7 mm. Všechny mohou být obsluhovány palubními střelci, v případě potřeby lze také zařadit na externích lafetách rovnoběžně s podélnou osou vrtulníku a poté může jejich zamíření a použití převzít pilot. Účinnější výzbroj pak představují neřízené rakety Mk-66 ráže 70 mm (až 28 kusů) a nejnověji také jejich naváděná varianta APKWS II (Advanced Precision Kill Weapon System), jichž Venom pojme maximálně 14 kusů.

Právě APKWS II je nyní tím nejvýkonnějším zbraňovým systémem vrtulníků UH-1Y. Na rozdíl od původních neřízených raket, které lze s akceptovatelnou přesností použít jen na vzdálenost zhruba 300–800 m, může posádka Venomu díky APKWS II s velmi vysokou přesností zasahovat pozemní cíle až ve vzdálenosti 5 000 m, tedy na hranici doletu samotné rakety. K jejich navedení lze pochopitelně využít i vlastní elektrooptický zaměřovací systém FLIR (Forward Looking, Infra Red), v tomto případě typu BriteStar II. Vzhledem k poloaktivnímu způsobu navedení rakety je ale nutné cíl ozařovat po celou dobu jejího letu. Jak dodává kapitánka Sparklinová, v případě maximálního doletu je to zhruba 18 sekund, což je poměrně dlouhá doba, po kterou by vrtulník musel mít cíl v přímém dohledu. V bojových podmínkách je tak efektivnější zajistit navedení raket APKWS II z jiné platformy nebo třeba prostřednictvím předpusnutého leteckého návodčího. Největším limitem zbraňového systému však zůstává omezený účinek v cíli, daný podstatou původní neřízené rakety. Námořní pěchota nyní očekává, že v dohledné době získá alespoň nové verze raket APKWS II s účinnější bojovou částí.

Na základně MCAS Camp Pendleton jsme měli také možnost navštívit dva špičkové simulátory pro oba typy vrtulníků, tedy AH-1Z i UH-1Y. Zařízení dodala v roce 2010 společnost Flight Safety a jde o vrchol v celém systému simulačních technologií pro zefektivnění výcviku. Piloti na simulátoru absolvují zhruba 50% výcvikové osnovy s tím, že v některých fázích mohou na jednu hodinu skutečného letu připadat až dvě hodiny létání na simulátoru. I proto je jejich vytížení maximální a technologie je s výjimkou předepsané údržby v provozu prakticky 24 hodin denně.

Vizualizace a celková realističnost vnitřku „kabin“ je dokonce taková, že námořnictvo nyní přiznává, že pohyblivá platforma je v podstatě zbytečná a srovnatelné simulátory pro další pracoviště proto již pořídilo bez této funkce.

Moderní simulátor umožnil pilotům letky HMLA-469 demonstrovat nám i některé specifické funkce vrtulníku UH-1Y. Zaujal nás především pokročilý systém automatické stabilizace letu, který v porovnání se staršími stroji výrazně usnadňuje pilotáž, a také funkce pro vzlet či přistání v prašném prostředí, kdy má pilot díky jednoduchému indikátoru také při nulové viditelnosti okolí přehled o poloze a i těch nejmenších pohybech svého stroje. Samozřejmostí je pak v tomto případě uspořádání řídicích prvků HOCAS (Hands On Collective And Stick), kdy pilot může všechny

systemy ovládat, aniž by musel sundávat ruce z „kolektivu“ a „cykliky“.

Vzhledem k tomu, že je UH-1Y Venom v operačním provozu již téměř deset let, podařilo se u něj odladit některé počáteční technické problémy a dnes již vykazuje velmi dobré statistiky provozní spolehlivosti. Příspívá k tomu také řada úprav, které velení US Marine Corps požadovalo, aby mohl vrtulník dlouhodobě působit i v nepříznivých klimatických podmínkách po celém světě. Stroje tak mají například velmi dobře utěsněné veškeré vnitřní prostory, díky čemuž je eliminována možnost poškození v důsledku pronikání vody či prachu. Vrtulníky je tak prý možné bez problémů dlouhodobě „parkovat“ na nezaštěřených plochách.

Text: Tomáš Soušek, foto: autor, USMC

Připraveno ve spolupráci s redakcí ATM

Pátá reinkarnace švédského BVP

CV90 Mk.IV

Neutrální Švédsko tradičně patří mezi významné producenty zbrojních systémů, které využívá jak pro obranu vlastního území, tak nabízí na export. Jedním z takovýchto vývozních artiklů se v minulých dvou dekádách stalo bojové vozidlo pěchoty CV90. Společnost BAE Systems Hägglunds AB přichází v současné době už v pořadí s pátým modelem, označeným Mk.IV.

První sériové stroje pod názvem Stridsfordon 9040 převzaly místní ozbrojené síly během roku 1994. Postupně se typ CV90 prosadil také na zahraničních trzích a jeho uživatelem se kromě „země tří korunek“ (s 549 nakoupenými kusy, z čehož bylo 40 nekompletních, připravených pro montáž minometných systémů AMOS) stala ještě pětice dalších evropských států – Norsko se 104 CV9030N Mk.I, Finsko se 102 CV9030FIN Mk.II, Švýcarsko se 186 CV9030CH Mk.II, Dánsko se 45 CV9035DK Mk.III a Nizozemsko se 154 CV9035NL Mk.III. Norské ozbrojené síly začaly v roce 2013 modernizovat svůj vozidlový park a 103 původních CV90 (o jedno přišly při nasazení v Afghánistánu) bylo přebudováno na standard Mk.III, přičemž je doplnilo ještě 41 nově vyrobených strojů taktéž varianty Mk.III. Část svých služebně nejstarších obrněnců (neoficiálně též CV90 Mk.0) se rozhodlo v roce 2016 upgradovat také Švédsko. Prozatím posledním provozovatelem se stalo Estonsko, které nakoupilo 44 uložených nizozemských vozů CV9035NL Mk.III a 37 CV9030N Mk.I z Norska (z nichž byly sejmuty věže a Estonsko je chce přebudovat na velitelstvo-štábní a zabezpečovací stroje).

Ačkoli to tak na první pohled nemusí vypadat, všechny výše zmíněné varianty se jedna od druhé v řadě detailů liší. Nejmarkantnější rozdíly lze mezi nimi nalézt především v oblasti palebné síly (v různých věžích jsou lafetovány zbraně kalibru 30, 35 a 40 mm; možná je také instalace 50, 105 a 120mm kanonů), přístrojového vybavení (zejména v pozorovacích a zaměřovacích systémech, stejně jako ve vnitřní elektronické architektuře jednotlivých verzí), rozměrech korby a úrovni balistické a protiminové ochrany.

Jak již v úvodu zaznělo, koncem letošního ledna firma BAE Systems Hägglunds AB uvedla na trh CV90 Mk.IV. Nová řada CV90 nabízí oproti dřívějšímu výrazně vylepšené bojové schopnosti, zvýšení výkonu motoru a implementaci technologie aktivního tlumení podvozku pro větší mobilitu v těžkém terénu (rychlost se v takovém prostředí má zvýšit až o 60 %). Vozidlo je též vybaveno nejmodernější elektronickou architekturou standardu NATO, která splňuje stávající i budoucí potřeby případných zákazníků na integraci senzorů a autonomních průzkumných kompletů. Zatímco CV90 Mk.0 ze začátku 90. let si ještě vystačilo s dieslovým osmiválcem Scania DSI14 o výkonu 404 kW, dnešním trendem je silnější motorizace. Proto má Mk.IV zabudovanou pohonnou jednotku od stejného výrobce, tentokrát ale o výkonu až 746 kW, kombinovanou se samočinnou převodovkou Caterpillar X300. Díky tomu lze zvýšit užitečnou hmotnost vozidla o 2 t (tj. celkovou hmotnost z 35 na 37 t), aniž by se to negativně projevilo na jeho jízdních vlastnostech.

Mimo to je CV90 Mk.IV vybaveno novou věží produktové řady D, uzpůsobenou pro

montáž 30, 35, 40, 50 a 120mm kanonů, stejně jako pro osazení doplňkových zbraňových modulů obsahujících PTRS nebo spřažený kulomet s až 3 000 náboji. Věž je navíc navržena tak, aby podporovala hlubší integraci senzorů a tzv. koncepci iFighting, která má zlepšit situační přehled osádky a urychlit její rozhodovací proces. Kromě toho bude CV90 páté generace také prvním západním bojovým vozidlem pěchoty se systémem aktivní ochrany snižující riziko zásahu nepřátelskými protitankovými prostředky.

Zcela přepracována byla u CV90 Mk.IV i elektronická architektura, nyní s efektivnějším fúzováním informací získaných ze senzorů a výrazně zrychleným procesem paralelního zpracování dat v reálném čase. Součástí tohoto vylepšení je např. i možnost autonomní podpory osádky umělou inteligencí, zobrazování okolního prostředí pomocí tzv. rozšířené reality (která v sobě kombinuje pohled na objekty ve skutečném světě s promítanými elektronickými informacemi) a sledování pohybu vlastních jednotek na 3D mapě.

Domino

Pod vedením náměstka ministra obrany Daniela Košťovaly se v nizozemském Amsterdamu uskutečnilo neformální jednání řídicího výboru Evropské obranné agentury, kterého se zúčastnili národní ředitelé pro vyzbrojování. Hlavními tématy jednání, které zahájila státní tajemnice MO Nizozemska Barbara Visser, byla především implementace revidovaného Plánu rozvoje schopností.

Koncem října se v Jižních Čechách konal 1. ročník Třeboňského maratonu a půlmaratonu 2018. Z Masarykova náměstí vyběhly téměř dvě tisícovky běžců, aby si prověřily síly v rovinaté třeboňské krajině. V 11 hodin startoval maraton a o 15 minut později půlmaraton. Mezi sedmi sty půlmaratonci byl i brigádní generál Miroslav Hlaváč, zástupce ředitele sekce rozvoje sil MO. Trasu dlouhou 21 097 m zaběhl časem 1:43:25.

K 1. listopadu 2018 jmenoval ministr obrany Lubomír Metnar ředitelem státního podniku Vojenské lesy a statky ČR Ing. Petra Krále. Nový ředitel vzešel z výběrového řízení, do kterého se přihlásilo 12 uchazečů. Petr Král je dlouholetým pracovníkem státního podniku, v současné době působí jako ředitel divize Horní Planá.

Podstatně významnější roli budou sehrávat jak získané informace, tak rychlost jejich vyhodnocení a dalšího využití

Možnosti umělé inteligence

Stále častěji se objevují zmínky o umělé inteligenci (UI) a jejím využití v různých oblastech. UI je zpravidla definována jako vědní obor o strojích, které vykazují inteligenci, tj. schopnost komunikace, uvažování, získávání zkušeností a učení se. Využívání UI je nejčastěji spojováno s technologicky vyspělými zeměmi jako USA, Čínou, Izraelem či Ruskem.

Nejen v souvislosti s využitím UI budou sehrávat stále významnější roli jak získané informace, tak rychlost jejich vyhodnocení a dalšího využití. A právě zapojení této perspektivní technologie vytváří zcela nové možnosti v této oblasti.

Ze strategického úhlu pohledu lze např. předpokládat, že využívání UI najde uplatnění jak ve vedení obchodních válek, tak ve skutečných konfliktech. Lze předpokládat, že tato „top technologie“ zde může postupem času sehrát rozhodující roli.

V současné době se dozvídáme o stále častějších kybernetických útocích, které mají již nyní varovné dopady zejména v oblastech infrastruktury jednotlivých zemí. Také se dozvídáme o krádežích citlivých informací k technologiím včetně zbraňových systémů. Lze předpokládat, že některé z útoků mohou rovněž sloužit k vyzkoušení a vývoji UI. Výkonnost UI není totiž závislá jen na dodaných informacích, výkonnosti počítačové podpory či vlastní kapacitě, ale také na vlastním zdokonalování (technologie strojového učení).

K co nejefektivnějšímu využití UI přispívá také vytváření vhodného informačního a komunikačního prostředí, jako je např. internet nebo také internet věcí (sítí vzájemně

propojených zařízení vybavených senzory, softwarem apod. s možností vzájemné výměny dat.). V rámci internetu věcí komunikují prvky systému mezi sebou a se zapojením UI mohou vytvořit velice efektivní informační a výkonný (dle svého zaměření) systém.

K získávání aktuálních informací také významně napomáhá stále intenzivnější využívání senzorů, které se v současné době používají v řadě oblastí. Sensory lze již dnes použít téměř všude, dokonce např. v hracích apod. Rozsáhlé sítě různých typů senzorů budou dodávat stále větší množství požadovaných dat, která budou aktuálně doplňována.

Mezi ty nejdůležitější zdroje informací patří v běžném životě např. telekomunikační systémy nebo sociální sítě (např. Facebook), a proto jejich vlastnictví může sehrát významnou roli nejen v oblasti obchodního podnikání. Hodnota informací se zvyšuje, pokud jsou tyto informace získány (potvrzeny) z více zdrojů, a proto budou relevantní informační výstupy významně ovlivňovány permanentní konektivitou mezi zdroji dat a prvky určenými ke zpracování a analýze informací či předložení navrhovaných řešení. A na tomto poli lze efektivně uplatnit potenciál UI, který bude stále více doplňovat či nahrazovat roli člověka.

UI bude díky stále větší kapacitě paměti schopná využívat i informace sahající do minulosti, a bude tak schopna využívat i historické zkušenosti v oblasti svého zaměření.

UI v kombinaci s výpočetní technikou a informačními systémy je již nyní schopna

Domino

V rámci pravděpodobného nasazení UI bude sehrávat důležitou roli systém informačních zdrojů. V případě uvedené lokality to budou zejména pravidla, kosmické a letecké prostředky včetně UAV a „opěrné body“ jako ostrovy (včetně umělých), speciální plošiny apod. Značná část uvedených prostředků a zařízení bude disponovat nejen schopností získávat aktuální informace, ale bude také vybavena zbraněmi, jež budou zapojeny do „obraného systému“.

S pomocí UI a dalších technologií bude možné postupně vytvořit autonomní systémy, a to včetně strategických, jež budou plnit jak obrannou, tak útočnou funkci. Tyto systémy budou díky UI odolné a efektivní i po „vyřazení“ lidského faktoru z řízení bojové činnosti.

Vzhledem k tomu, že UI může fungovat i v prostředí, ve kterém by člověk nepřežil, bude i díky této technologii možné pronikat stále hlouběji do vesmíru.

Současně však nelze ignorovat rizika rychlého vývoje UI směřující k technologické singularitě (stupeň vývoje UI, kdy již nebudeme vědět, jak se zachová). Jednoduše řečeno může začít platit, že UI je dobrý sluha, ale nevyzpytatelný pán.

Zejména v souvislosti s historickými zkušenostmi lze bohužel předpokládat, že i v budoucnu bude hlavním prvkem rozhodování v této oblasti zisk a touha po moci, a proto bude obtížné prosadit dodržování příslušných norem a limitů pro využívání UI.

Zatím ale bude nějakou dobu stále ještě záležet na člověku, jaký prostor UI poskytne, a která rozhodnutí si ponechá.

Text: Pavel Lipowský, foto: archiv AR

Leadership je umění i dovednost. Uvedené zhodnocení jedné ze základních složek osobnosti profesionálního vojáka použil zástupce velitele Mnohonárodní divize severovýchod v polském Elblagu brigádní generál Karel Řehka na úvod 36. ročníku Mezinárodního kolokvia o řízení vzdělávacího procesu, které dnes proběhlo na půdě Univerzity obrany. Generál Řehka svým vystoupením doplnil akademickou diskusi na téma leadershipu o požadavky a dopady v armádní praxi.

Náčelník Generálního štábu Armády České republiky armádní generál Aleš Opaťa na Vítězném náměstí v Praze 6 otevřel výstavu nazvanou 100 let armády. Slavnostního aktu se zúčastnili i další důležité hosté z resortu Ministerstva obrany a AČR a také političtí představitelé v čele s předsedkyní Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny Janou Černochovou.

V ukrajinském Kyjevě se konal veletrh obranných technologií Arms and Security, kterého se za Ministerstvo obrany zúčastnil náměstek pro řízení sekce obranné politiky a strategie Jakub Landovský s delegací. Během veletrhu se uskutečnila řada schůzek. Ta nejdůležitější byla s náměstkem ministra obrany Ukrajiny Ivanem Rusnakem.

Právní služba Armády České republiky oslaví v listopadu sté výročí

Pod patronátem generála Ečra

Právní služba Armády České republiky oslaví 16. listopadu sté výročí své existence. Právě v tento den roku 1918 vznikl VI. vojenský justiční odbor Ministerstva národní obrany. Stalo se tak pouhý den po zřízení samotného ministerstva. To svědčí mimo jiné o tom, že právě právní záležitosti patřily k těm nejnaléhavějším věcem vznikajícího Československa.

Vojenská justice se musela v poměrně krátkém čase vypořádat s velice složitými úkoly. Rozpadl se nejen branný systém zaniklého Rakousko-Uherska, ale i síť vojenských soudů na území nově vzniklého Československa. Odborný personál, jenž byl ponejvíce německého původu, zanechal své činnosti, zcela rezignoval na vydání nových pokynů a opustil své pracoviště. Odcházející personál se přitom

struktur. Československá vojenská justice musela být vybudována fakticky od základů. V krátké době, v řádu dnů, se VI. odboru Ministerstva národní obrany podařilo zorganizovat síť soudů a zastupitelství první instance. V souvislosti s tím byl podchycen český justiční personál, který se do vlasti sjížděl z území celého bývalého Rakousko-Uherska. Zřízení byl nejvyšší soud a generální zastupitelství. Intenzivně se začalo pracovat na novele trestního řádu, aby vyhovoval novým poměrům.

Šestý odbor vybudoval velice brzy strukturu vojenských justičních úřadů. Na jejím vrcholu stál Nejvyšší vojenský soud v Praze, následovaly divizní a brigádní soudy. Ustaveno bylo generální zastupitelství v Praze. Při zemských vojenských velitelstvích začali pracovat

A fakta

Patronem Právní služby AČR je generál justiční služby a profesor mezinárodního práva Bohuslav Ečer. Tento vynikající prvorepublikový právník a legislativce se po okupaci Československa dostal do Francie, kde se zapojil do činnosti Československého národního výboru. Později se přes Španělsko a Portugalsko přesunul do Velké Británie. Po válce se podílel na vzniku mezinárodního vojenského tribunálu pro potrestání válečných zločinců, do jehož činnosti se jako předseda československé delegace následně zapojil.

justiční referenti. Konsolidována byla síť vojenských trestnic a posádkových věznic.

U příležitosti tohoto významného výročí vychází publikace 100 let právní služby.

Připravil: Vladimír Marek, foto: archiv E. Stehlíka a AR

nepostaral ani o elementární zajištění nejn nutnějších opatření, která by zajistila určitou kontinuitu, díky níž by bylo možné uskutečnit přechod do nového státoprávního uspořádání bez zbytečných excesů. Přitom soudní agendy byly revolučními událostmi doslova zastaveny. Vyšetřování zůstala neukončena. Věznice a trestnice byly ponechány bez ostrahy. Vyskytly se též případy, kdy se osoby ve vězení pokoušely dostat na svobodu násilím. Byli mezi nimi i nejnebezpečnější zločinci.

Šestnáctý listopad 1918 se za těchto specifických okolností stal výchozím bodem pro splnění primárního úkolu, jímž bylo vytvořit centrum vojenské justice. Tento úkol měl naplnit VI. odbor Ministerstva národní obrany. Cílem byla co nejrychlejší stabilizace situace a zjednáni pořádku všude tam, kde poměry volaly po nápravě, či vybudování zcela nových

BRITSKÝ VOJENSKÝ PORADNÍ A VÝCVIKOVÝ TÝM (BMATT) V ČR HLEDÁ NOVÉ KOLEGY DO SVÝCH ŘAD!

Požadujeme samostatnost, komunikativnost, logické myšlení, schopnost improvizace.

Hodnost: **rotmistr** (nebo možnost povýšení na rotmistra);

Místo výkonu služby: **Vyškov**;

Jazykové požadavky: **aktivní znalost AJ** (dle normy STANAG level 2);

Vojenská odbornost zájemce: **není rozhodující**.

Nabízíme pestrou, zajímavou a nemonotónní práci v úzkém a přátelském kolektivu na mezinárodním pracovišti, flexibilní pracovní dobu a zdokonalování se v anglickém jazyce. Informace o BMATT: www.mod.uk/bmattcz

Doplňující informace: **kpt. Bc. Gabriela Vrbecká**, starší důstojník Úseku zabezpečení kurzů-BMATT (Alcat: **451 911**, mobil: **602 205 751**).

Vyzkoušej svůj postřeh

Naleznete na kresbě znázorňující příjezd z více než tříleté emigrace prvního československého prezidenta T. G. Masaryka v doprovodu legionářů na pražské Václavské náměstí čtyři rozdíly?

Masaryk odcestoval společně s dcerou Olgou do Švýcarska v roce 1915. Na rozdíl od předcházejících cest, na kterých také prezentoval české požadavky v zahraničí, tentokrát se již nemohl vrátit. V Rakousku-Uhersku byl totiž na něj vydán zatykač. Jeho spojku s domovem se stal Edvard Beneš a další přátelé. V únoru 1917 odjel Masaryk do Ruska shromážďovat československé vojsko. Po bolševické revoluci a následném podpisu separátního míru Ruska s Německem se Masaryk vydal přes Sibiř do Japonska a následně do USA. Zde ho 28. října 1918 zastihlo vyhlášení samostatného Československa a o dva týdny později 15. listopadu také informace, že byl zvolen prezidentem nového státu. Jeho kroky na čerstvě utvořenou česko-rakouskou hranici vedly přes Británii, Francii, Itálii a Rakousko. V první československé železniční stanici Horní Dvořiště, kam jeho vlak dorazil 20. prosince 1918, na něho čekaly davy. Obdobná situace se opakovala i v Českých Budějovicích a dalších stanicích. A tak do Prahy dorazil až 21. prosince. Následoval doslova triumfální pochod hlavním městem za doprovodu legionářů, Sokolů a příslušníků domácího vojska. Masaryk se vzhledem k prezidentské funkci stal také vrchním velitelem československé branné moci. Po celý zbytek svého života věnoval budování armády nemalou pozornost.

Připravil: Michal Voska a Vladimír Marek, foto: Vladimír Marek

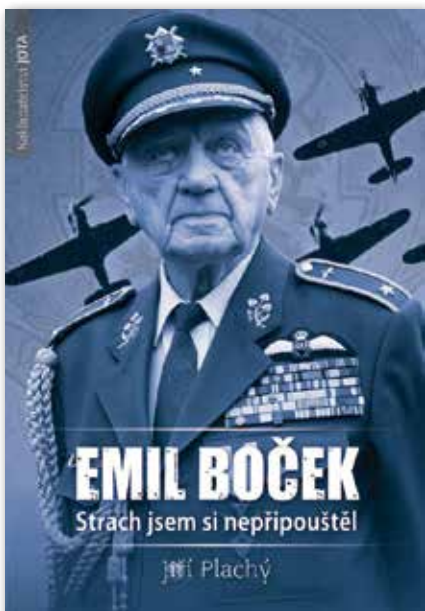

Rozdíly: chybná kopule, socha, znak na voze a vlajka

RECENZE

Jiří Plachý

Emil Boček: Strach jsem si nepřipouštěl

Životní příběh Emila Bočka je vpravdě fascinující. Narodil se roku 1923 v Brně, odkud odešel tajně na konci roku 1939, balkánskou cestou se dostal do Bejrútu. Jako voják pěšího pluku se účastnil ústupových bojů ve Francii v létě 1940. V září 1940 byl již v Británii a přihlásil se k letectvu. Nejdříve sloužil jako mechanik u stíhacích strojů, v říjnu 1942 byl přijat do pilotního výcviku a mohl se tak stát jedním z nejmladších československých stíhacích pilotů, kteří měli za sebou operační lety během druhé světové války. Byl přijat do RAF, nejdříve sloužil jako mechanik, poté jako pilot-stíhač u československé 310. stíhací perutě, za sebou má 26 operačních letů. Výjimečný projekt založený na rozhovorech a vzpomínkách Emila Bočka, vedený historikem Jiřím Plachým z VHÚ, který se specializuje na problematiku československých vojáků působících v RAF.

Generálmajor Emil Boček je nositelem Řádu Bílého lva za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu a vynikající bojovou činnost.

Počet stran: 296

Vydalo: nakladatelství JOTA

100 let od založení čs. vojenského zpravodajství

Dne 12. listopadu 1918 nastoupil do funkce přednosta právě vznikajícího zpravodajského oddělení na Vrhním vojenském velitelství v Praze divizní generál Čeněk Hauzvic a odstartoval tak již stoletou tradici vojenského zpravodajství v Československu.

Počátky vojenského zpravodajství

Počátky vojenského zpravodajství sahají až do první světové války. Již v roce 1914 vznikla v rámci ruské armády Česká družina, která se tak stala vůbec první organizovanou zpravodajskou jednotkou. Následovaly ji další skupiny jak na východní frontě, tak například v Itálii, kde vznikaly výzvědné oddíly. Právě z legionářů se po první světové válce rekrutovali první českoslovenští vojenští zpravodajci.

Za oficiální datum vzniku vojenského zpravodajství v Československu se považuje 12. listopad 1918. Zpravodajské oddělení tehdy vzniklo na Vrhním vojenském velitelství v Praze a položilo základy 2. (zpravodajskému) oddělení Generálního, později Hlavního štábu, které vzniklo v následujícím roce.

První kroky zpravodajského oddělení

Dvacátá léta se na zpravodajském oddělení nesla v duchu budování zpravodajského aparátu a školení nového personálu. Zpravodajské oddělení se postupně rozdělilo na čtyři skupiny: A – studijní a plánovací, B – pátrací, C – zahraniční a D – zabezpečovací a podpůrnou. Zatímco skupina A byla pověřena analýzou a zpracováním získaných zpráv, skupina B byla pověřena budováním tajné výzvědné agentury a řízením obranné zpravodajské práce. Tato skupina se tak dále členila na ofenzivní sekci

a sekci obrannou, která působila jako kontrarozvědka.

Ve dvacátých letech se obranná sekce soustředila především na odhalování rozkladné činnosti komunistů a německých nacionalistů, zatímco ofenzivní sekce věnovala svou pozornost především Maďarsku, které soustavně usilovalo o změny hranic stanovených po konci první světové války.

Období před Mnichovem

Vojenské zpravodajství brzy prokázalo, že mu náleží místo nejen v armádním, ale v celém

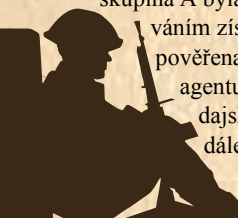
mocenském aparátu Československé republiky. Jeho informační přínos respektovali nejvyšší političtí činitelé i zahraniční spojenci a výsledky jeho činnosti oceňoval i Tomáš Garrigue Masaryk a později Edvard Beneš.

Vojenským zpravodajcům pomáhaly v jejich činnosti i moderní technické prostředky. Na zpravodajském oddělení vzniklo technické pracoviště s laboratorii pro konstrukci speciálních spojovacích prostředků, fotografické práce a vývoj tajných inkoustů. Českoslovenští zpravodajci do roku 1939 rovněž dosáhli pozoruhodných výsledků ve vývoji agenturních stanic a dokázali monitorovat rádiové spojení cizích armád a telefonní linky zastupitelských úřadů zájmových států.

Mezinárodní i vnitropolitický vývoj kladl v průběhu 30. let mimořádné nároky jak na zpravodajskou defenzivu, tak i ofenzivu. Ofenzivní sekce se přitom čím dál více zaměřovala na Německo, proti němuž byla do roku 1938 vybudována agenturní síť čítající na 800 registrovaných členů. Obranná sekce oproti tomu bojovala proti silnému náporu nacistické špionáže a v letech 1938–1939 zápolila i se sabotážními strukturami organizovanými

Div. gen. Čeněk Hauzvic

Německem, Maďarskem a Polskem. V období nejvyššího růstu napětí se vojenské zpravodajství podílelo na rozkrutí desítek až stovek případů vojenské zrahy.

Do britského exilu

Tehdejší přednosta zpravodajského oddělení plk. gšt. František Moravec měl od známého agenta A-54 již od 11. března roku 1939 informaci o blížící se německé okupaci. Politická reprezentace však jeho slovům odmítla uvěřit. Moravec tak začal jednat na vlastní pěst – ve spolupráci s britskou zpravodajskou službou zahájil tajnou operaci, jejímž cílem bylo letecky dopravit 11 zpravodajských důstojníků i s nejdůležitějšími dokumenty do Londýna. Mimořádná akce nakonec úspěšně proběhla v podvečer 14. března, doslova několik hodin před příjezdem okupačních vojsk.

Takzvaná Moravcova jedenáctka poté v Londýně během celé války zajišťovala pro prezidenta Beneše a jeho exilovou vládu přísun informací z okupované vlasti a v rámci svých možností se rovněž snažila pomáhat domácímu československému odboji, v jehož řadách působila řada bývalých vojenských zpravodajců. Nejvýznamnější domácí odbojovou organizací byla Obrana národa. Symbolem zpravodajské činnosti domácího odboje se pak stala legendární skupina Tři králové, kterou tvořili pplk. Josef Balabán, pplk. Josef Mašín a špkt. Václav Morávek.

Od podzimu 1941 začali vojenští zpravodajci v Londýně vysílat do vlasti výsadkové skupiny. Celkem bylo v Protektorátu vysazeno 31 paraskupin tvořených 88 parašutisty, z nichž 47 během svého nasazení zahynulo. Nejznámější akcí vojenských zpravodajců se stala přísně utajená operace Anthropoid.

Vojenské zpravodajské služby za totalitního režimu

Osud vojenského zpravodajství po druhé světové válce bezprostředně souvisel s politickým vývojem Československa, především pak se stále silícím vlivem Sovětského svazu a s následným nástupem komunismu v roce 1948. Poprvé v historii vojenského zpravodajství došlo k rozdělení rozvědky – nově Zpravodajské správy Generálního štábu – a kontrarozvědky, která se po několika transformacích ustálila

na názvu Vojenská kontrarozvědka a byla nově začleněna do struktury Ministerstva vnitra.

Vojenské zpravodajství prošlo koncem 40. a také v 50. letech rozsáhlými personálními čistkami, kdy nejzkušenější zpravodajci včetně Františka Moravce museli z ideologických

důvodů své funkce opustit. Za symbol těchto čistek je považován tehdejší velitel vojenské kontrašpionáže kpt. Bedřich Reicin.

Vojenské zpravodajské služby působily v totalitě více jak čtyřicet let, i v tomto období zajišťovaly informace pro stát a byly tvořeny profesionály ve svém oboru. Během pražského jara v roce 1968 se zvláště vojenská rozvědka stavěla na stranu reformního proudu v čele s Alexanderem Dubčekem. Během okupace její příslušníci vyvíjeli činnost namířenou proti okupantům, pomáhali zabezpečovat vysílání československého rozhlasu, usnadňovali pohyb novinářů v tanky obsazené Praze či monitorovali pohyb sovětských vojsk.

Do těchto akcí se zapojily i vojenské rozvědky podřízené útvaru zvláštního určení, mezi něž patřil i 7. výsadkový pluk v Holešově. Zdejší výsadkáři nejenže odmítli spolupracovat

se sovětskými okupanty, ale dokonce se připravovali osvobodit politické činitele v čele s Dubčekem. Tento pluk, který byl v následujícím roce z politických důvodů zrušen, položil základy dnešní 601. skupiny speciálních sil, která až do roku 2014 spadala pod Vojenské zpravodajství.

Po sametové revoluci

Po roce 1989 nastala v armádních zpravodajských složkách nová etapa vývoje. Měnila se struktura, personál i zpravodajské priority. Již v roce 1990 byla Vojenská kontrarozvědka převedena zpět do podřízenosti federálního Ministerstva obrany a téhož roku byla přejmenována na Vojenské obranné zpravodajství. Rozvědná Zpravodajská správa Generálního štábu se záhy transformovala ve Vojenskou zpravodajskou službu. Současné Vojenské zpravodajství vzniklo v roce 2005 jako následnická organizace těchto dvou služeb.

Dnešní Vojenské zpravodajství navazuje na prvorepublikovou tradici, zabezpečuje informace důležité pro obranu státu a svými výstupy pomáhá při rozhodnutích ústavních činitelů České republiky. Klade důraz jak na tradiční zpravodajské disciplíny, tak na neustále se rozvíjející technické obory.

Text: Alžběta Riethofová, foto: archiv VZ

Zárodky vznikající československé branné moci musely zlomit odpor v německých župách

První měsíce budované armády

Vojenskému odboru Národního výboru československého se do konce října 1918 podařilo položit zárodek budoucí československé branné moci a ovládnout Prahu. Většina území právě vznikající republiky ale byla mimo jeho kontrolu. Na vojáky nového státu čekaly desítky a nejspíš i stovky lokálních bojů a vítězství.

První akce zaměřené na zajištění území nově vzniklé republiky měly podobu výpadů. Plzeňská národní milice zajistila 4. listopadu 1918 železniční spojení z Plzně do Domažlic a dál do Německa. Obsadila také Horšovský Týn a Poběžovice.

Letadla z Chebu

Od prvních dnů byla zřejmá snaha budovat novou armádu tak, aby ji tvořily všechny druhy zbraní, včetně letectva. Problém spočíval ale v tom, že na území nového státu bylo jediné letiště, a to v Chebu, tedy v ryze německé oblasti. Navíc chyběla letadla a další potřebný materiál. Za této situace se v Praze dozvěděli, že letecký materiál z Chebu je postupně odvážen do Německa. A tak bylo rozhodnuto vyslat do této oblasti kombinovanou jednotku z námořníků doplněnou leteckým personálem. Zatímco námořnická část jednotky se měla, pokud by to nešlo jinak, probíjet na letiště, letecký personál měl za úkol zajistit přepravu letounů do Prahy. Jednotce velel jeden z hlavních

mužů 28. října a následujících dnů hejtman Jaroslav Rošický.

Oddíl dorazil na chebské letiště dopoledne 10. listopadu 1918 a poněkud překvapivě ho prakticky bez jakéhokoliv odporu obsadil. Místní posádka sice co do počtu vojáků výrazně převyšovala oddíl vyslaný z Prahy, přesto se ale nezmohla na sebemenší vojenskou akci. Celá tato oblast byla pod správou tzv. provincie Deutschböhmen, která neuznávala vznik samostatného Československa. Vedení této provincie se ale zmožilo jen na formální protest.

Letecká část jednotky začala pod vedením setníka Klementa Adamce připravovat letouny pro přelet. Množství leteckého materiálu, který zde byl soustředěn, ale vojáky poněkud zaskočilo. Bylo zřejmé, že počet automobilů, které k tomuto účelu měla jednotka k dispozici, je nedostatečný. A tak se Rošický rozhodl obsadit i rádiovou stanicí a nádraží, kde se svými muži sestavil vlakovou soupravu.

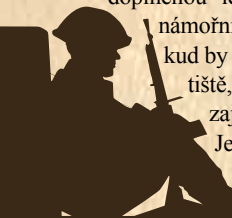
Samotná přeprava jedenácti letounů vzduchem měla poněkud dramatický průběh. Četař Václav Belza si spletl směr a s letounem

Hansa-Brandenburg přistál v Bavorsku. Zde ho zadrželi a stroj mu zabavili. Navíc musel šlapat směrem k hranici pěšky. Z ostatních pilotů se ještě téhož dne večer podařilo dostat do Prahy pouze setníku Adamcovi. Ostatní museli přistát, často i nouzově, různě po trati. I oni se však následujícího dne dostali do Prahy.

Lépe se vedlo hejtmanu Rošickému. Ten na vlakovou soupravu naložil třináct letounů, pohonné hmoty, letecké motory a další důležité součástky. Souprava dorazila bez problémů do hlavního města v poledne 13. listopadu. Základ letectva nově vzniklého státu byl položen. Mnohé ze zachráněných letounů se okamžitě zapojily do bojových operací zaměřených především na udržení celistvosti Československa.

Pětaticátníkům hrozilo obklíčení

O několik dní později vyrazila do západních Čech jednotka náhradního praporu plzeňských pětaticátníků. Jejím úkolem bylo zajištění železniční trati z Plzně do Chebu. Vojákům se podařilo dostat až do Mariánských Lázní. Místní Němci se ale stavěli na výrazný odpor. Hrozilo,

že by oddíl mohl být obklíčen, a tak se československá jednotka musela stáhnout zpět. Podařilo se jí zajistit trať pouze do Stříbra.

Hlavní vojenské akce ale byly vedeny v druhé polovině listopadu proti vládě Deutschböhmen v Liberci, která zastavila dodávky uhlí ze severočeské pánve do vnitrozemí. V Praze bylo rozhodnuto o obsazování pohraničních území podél železničních tratí. Jako první přišlo z výše uvedených důvodů na řadu Mostecko. Město Most včetně okolí bylo dobyto po tuhých bojích 30. listopadu. Třetího prosince se dostal do českých rukou Duchcov, o šest dní později Teplice. Obsazování krušnohorského pohraničí pokračovalo postupně až do konce roku.

Obsazení Ústí nad Labem mělo pro místní správu podobu vysvobození. Ve městě vypukly v první polovině prosince nepokoje podněcované navrátilci z fronty a rabování celých ulic. Jedenáctého prosince do Ústí dorazil vlak se čtyřmi setninami z Mostu a z Teplic. Večer ho posílil prapor z Prahy. Následující den bylo město obsazeno a nastalo zklidnění.

Následovalo stahování obklíčovacího kruhu kolem metropole provincie Deutschböhmen Liberce. Sídlo německé zemské vlády se podařilo obsadit bez boje. Její členové uprchli přes Drážďany do Vídně. Sedmnáctého prosince byly pod kontrolou našich vojáků prakticky všechna důležitá místa této provincii.

Zatím bez legionářů

V této době měla Praha k dispozici již poměrně solidní ozbrojené síly. V Čechách se jednalo o 20 a na Moravě o 8 praporů. Ve Slezsku měla k dispozici 20 asistenčních setnin, na Slovensku 10 praporů, 5 setnin, 2 baterie, 2 ženijní setniny a 1 pancéřový vlak. Počet československého zahraničního vojska dosahoval téměř sto tisíc mužů. To bylo ale stále ještě mimo území republiky. Jako první se na přelomu roku začali vracet legionáři z Francie a Itálie.

V závěru roku se podařilo obsadit bez větších potíží provincii Sudetenland ve východních Čechách, na severní Moravě a ve Slezsku.

Asi nejobtížnější bylo překvapivě obsazení župy Deutschsüdähren s hlavním městem Znojmo. Určitou roli mohla sehrát blízkost Vídně a z geografického hlediska poměrně snadné začlenění do vznikajícího Rakouska. Naše jednotky pronikající ke Znojmu po silnicích z Jihlavy a Brna se podařilo českým Němcům odrazit. V polovině prosince se však podařilo nasadit do bojů obrněný vlak určený původně pro Slovensko. S jeho pomocí bylo obsazeno nádraží a město se následně vzdalo. Župa Böhmerwaldgau se sídelním městem Český Krumlov

táhnoucí se od Kaplice až ke Klatovům se měla připojit k Hornímu Rakousku. Přes nejrůznější deklarace se ale nestačilo pořádně konstituovat. A tak byla v polovině prosince prakticky bez násilí připojena k Československu.

Ty nejtěžší boje o celistvost Československa měly ale teprve přijít s nadcházejícím rokem 1919. Do střetnutí o Těšínsko, Slovensko a Podkarpatskou Rus se ale již zapojili vracející se legionáři z Francie a Itálie.

Text: Vladimír Marek, foto: VÚA-VHA

A fakta

Přísvaha z roku 1918

Přisaháme při všem, co jest nám svato a v plné shodě se svým svědomím a přesvědčením, že budeme poslušni vlády státu Československého, Národního výboru v Praze a všech svých velitelů vládou ustanovených; přísaháme, že budeme bez odmluvy plnit její nařízení vždy a všude, i v nebezpečí, bez váhání a odporu, že svých vojsk neopustíme, ale i životy své ochotně dáme na ochranu vlasti a za její svobodu; přísaháme, že budeme druh druha milovati, k sobě věrně státi, v nebezpečí se neopouštět, ale až do konce brániti, tak jak nám káže mužná čest a vědomí povinností občanských. Tak přísaháme!

1918
100
2018
SPOLEČNÉ STOLETÍ

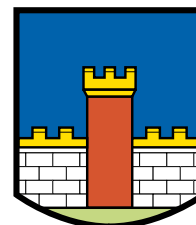
Rukávové znaky

manuál profesionálního vojáka

Na představení hodnostních systémů armád NATO jsme navázali dalším seriálem. V něm se budeme po řadu měsíců zabývat rukávovými znaky útvarů a zařízení nejen AČR, ale celého resortu.

KVV Ostrava

Krajské vojenské velitelství Ostrava sídlí na adrese Nádražní 1506/119. V jeho čele stojí ředitel plk. gšt. Jaroslav Hrabec. Podobně jako ostatní krajská vojenská velitelství je vojenským správním úřadem vykonávajícím ve svém územním obvodu (Moravskoslezský kraj) státní správu. Současně plní úkoly obrany státu, plánuje a zabezpečuje mobilizační přípravy a provádění mobilizace.

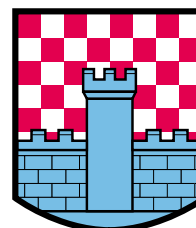
Pěší rota AZ podplukovníka Josefa Otiska KVV Ostrava

Podobně jako u dalších krajských vojenských velitelství, byla i v Ostravě formována pěší rota aktivní zálohy. Je přímo podřízena řediteli KVV Ostrava. Její příprava je soustředěna do vojenských cvičení, případně odborných kurzů. Jednotka se také podílí na zabezpečení veřejných akcí, jako jsou např. Dny NATO v Ostravě nebo prezentaci výcviku v rámci návštěvního dne Hlučín-Darkovičky. Hlásí se k odkazu velitele výsadku Wolfram za druhé světové války Josefa Otiska.

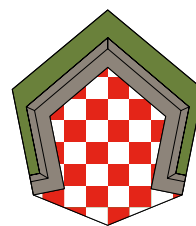
KVV Olomouc

Krajské vojenské velitelství Olomouc sídlí na adrese ul. Dobrovského 933/6. V jeho čele stojí ředitel plk. Josef Kula. Podobně jako ostatní krajská vojenská velitelství je vojenským správním úřadem vykonávajícím ve svém územním obvodu (Olomoucký kraj) státní správu. Současně plní úkoly obrany státu, plánuje a zabezpečuje mobilizační přípravy a provádění mobilizace.

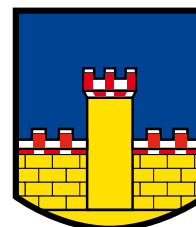
Pěší rota AZ plk. gšt. Vladimíra Taláška

Podobně jako u dalších krajských vojenských velitelství, byla i v Olomouci formována pěší rota aktivní zálohy. Je přímo podřízena řediteli KVV Olomouc. Její příprava je soustředěna do vojenských cvičení, případně odborných kurzů. Hlásí se k odkazu učitele hranické akademie a příslušníka štábu Zemského vojenského velitelství Obrany národa za druhé světové války plk. gšt. Vladimíra Taláška.

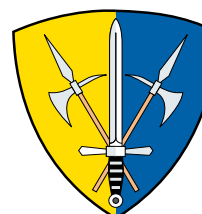
KVV Zlín

Krajské vojenské velitelství Zlín sídlí na adrese ul. Štefánikova 167 (budova Centroprojektu 5. a 6. patro). V jeho čele stojí od loňského roku ředitel plk. Petr Potyka. Podobně jako ostatní krajská vojenská velitelství je vojenským správním úřadem vykonávajícím ve svém územním obvodu (Zlínský kraj) státní správu. Současně plní úkoly obrany státu, plánuje a zabezpečuje mobilizační přípravy a provádění mobilizace.

231. pěší rota AZ

Podobně jako u dalších krajských vojenských velitelství, byla i ve Zlíně formována pěší rota aktivní zálohy. Je přímo podřízena řediteli KVV Zlín. Její příprava je soustředěna do vojenských cvičení, případně odborných kurzů.

Interní komunikační portál

← → www.ikp.army.cz

Na portále se opakovaně objevují dotazy k možnosti přiznání náborového nebo kvalifikačního příspěvku. V článku se budeme zabývat jedním z dotazů k této problematice, týkající se právě možnosti poskytnutí náborového nebo kvalifikačního příspěvku i absolventům civilního studia na Univerzitě obrany a studia na Policejní akademii.

Dotaz:

Dobrý den, hledal jsem, ale nikde jsem nenašel, proto vás prosím o definici „obvyklé doby služby vojáka z povolání“. Děkuji.

Odpověď:

Definici nazvanou přesným výrazem „obvyklá doba služby vojáka“ v žádném právním ani vnitřním předpise nenaleznete. Jde o jeden z neurčitých pojmů, jehož obsah dovozuje pouze právní teorie.

Zákon o vojácích z povolání používá uvedený pojem ve dvou paragrafech, 31a a 31b. Používá jej při určení doby, která se započte při nepřetržitém vojenském výcviku (NVV) nebo nepřetržitém vojenském nasazení (NVN) do základní týdenní doby služby. Jde o zvláštní způsob rozvržení doby služby při výkonu specifických vojenských činností, při kterých se nepoužijí, v souladu s příslušnými ustanoveními zákona, ustanovení o základní týdenní době služby, o službě konané nad základní týdenní dobu služby, o nepřetržitém odpočinku mezi službami a nepřetržitým odpočinku v týdnu a o přestávkách ve službě. Mimořádnou vojenskou činností se tak „překrývá“ dříve nařízený výkon služby vojáka. Ustanovení o obvyklé době služby má zabezpečit, aby vojákové po vykonání NVV nebo NVN nevznikla dodatečná povinnost vykonat službu do limitu základní týdenní doby služby. Zákonodárce tak použil fikci, že do evidence doby služby se zaznamená doba, která by jinak byla vojákem odsloužena, pokud by se neúčastnil NVV nebo NVN. Fakticky tak bude „pokračovat“ pouze pro evidenci jemu před tím naplánovaná, pravidelně nebo nepravidelně rozvržená, doba služby. Vojákové se tedy do evidence vykonané služby započítají ty jednotlivé směny, které měl naplánované a nevykonat je, protože se účastnil NVV nebo NVN.

Jde o obdobný princip, který je použitý u dovolené nebo služebního volna v § 32, 33 nebo 39 zákona o vojácích z povolání při použití pojmu „obvyklý den služby“.

Redakce IKP

V příštím čísle se podíváme na další zajímavosti z provozu portálu

Areport

Vydává MO ČR
Odbor komunikace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefony: 973 215 542, 973 215 786
Fax: 973 215 933
E-mail: areport@centrum.cz

Šéfredaktor: Vladimír Marek

Grafická úprava: Milan Syrový

Jazyková korektura: Tomáš Xaver

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Olga Endlová, tel. 973 215 563

Tisk: Profi-tisk group s.r.o.

Číslo indexu: 45 011

ISSN 1211-801X

Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 24. 10. 2018

Toto číslo vyšlo dne: 12. 11. 2018

Foto na titulní straně: Jana Deckerová

kontakty do redakce

Vladimír Marek (šéfredaktor)
telefon: 973 215 648
mobil: 724 033 410
e-mail: v.marek@post.cz

Jana Deckerová (redaktorka)
mobil: 606 604 733
e-mail: jana.deckerova@email.cz

Michal Voska (redaktor)
telefon: 973 215 868
mobil: 724 850 598
e-mail: voska.m@seznam.cz

Milan Syrový (grafik)
telefon: 973 215 558
e-mail: grafika.syrovy@gmail.com

Jan Kouba (fotograf)
telefon: 973 215 664
mobil: 606 674 257
e-mail: foto.kouba@volny.cz

Malíř s nebem v srdci

Malá galerie Tudy k badatelně Vojenského ústředního archivu Praha představila začátkem října druhou, pro mnohé neznámou tvář prvorepublikového vojáka, průkopníka vzduchoplavectví a československého vojenského letectva generála Rudolfa Holeka. Až do ledna 2019 v těchto prostorách vystavují 25 obrazů tohoto autora, které vznikaly zejména v čase, kdy generál a amatérský malíř prodléval už na penzi (1936–1946). Výstavu doplňuje i řada osobních předmětů pana generála, jako je například pouzdro na doutníky, karetní hra, letecká kukla, a také cenné dokumenty a fotografie. Generál Holeka vytvořil více jak 200 obrazů, z nichž některé se staly předlohou pro tištěné pohlednice.

Ředitel archivu plk. v. v. Josef Žikeš ve svém projevu připomenul, že archiv se věnuje výstavnické činnosti dlouhodobě a systematicky.

Text: Vladimír Marek, foto: Josef Musil

Karel Janoušek během své cesty po Kanadě

Od narození válečného veterána a inspektora našeho letectva ve Velké Británii za druhé světové války Karla Janouška uplynulo 125 let

Skladník s Řádem lázně

Jediný československý, potažmo český maršál Karel Janoušek se narodil 30. října 1893 v Přerově do rodiny oficiála říšských státních drah. V roce 1912 ukončil v tomto městě české Vyšší reálné gymnázium a následně i abiturientův kurs na místní německé obchodní škole. V roce 1915 byl odveden do rakousko-uherské armády. V Opavě absolvoval Školu pro důstojníky pěchoty v záloze. Svou první válečnou zkušenost zažil na italském bojišti v jižním Tyrolsku. Jako velitel družstva a později velitel čtyř se zde zúčastnil květnových bojů během italské ofenzivy na řece Soči.

Dvakrát zraněn

Počátkem června 1916 ale odjel se svým pěším plukem 57 na ruskou frontu. Během tzv. Brusilovy ofenzivy zde totiž došlo k průlomům rakousko-uherských pozic a tak byla potřeba co nejrychleji zacelit díry. Desátník Karel Janoušek se na novém bojišti ještě nestačil ani pořádně rozkoukat a 2. července 1916 se dostal do ruského zajetí.

Po krátkém pobytu v roztrídňovacím zajateckém táboře v Darnici u Kyjeva se přihlásil do srbské armády. 1. 8. 1916 byl v hodnosti desátníka přidělen k 3. rotě 8. pluku II. dobrovolnické

srbské divize v Oděse. Již v říjnu téhož roku však přešel do našich legií k 1. čs. stílečkému pluku Mistra Jana Husi v Borispolu. „Rozhodl jsem se s několika kamarády účastnit se aktivně boje za samostatnost našich národů,“ uvedl k tomu po letech Karel Janoušek.

Účastnil se bitev u Zborova, Bugulmy, Melekesu, Braudina, Simbirsk, Kazaně, Krasnojarska, Komarčeka, Razgonu a Tajšetu. Poprvé byl zraněn v létě 1917 u Zborova, podruhé v květnu 1919 u Tajšetu. Pětkrát byl vyznamenán.

Z Vladivostoku odplul koncem roku 1919 na lodi Yonan Maru. Do vlasti dorazil v hodnosti kapitána 31. ledna 1920. Zůstal v armádě, sloužil jako velitel pěšího praporu v Dobšíně u Rožnavy a jako pobočník velitele brigády v Košicích. V roce 1923 absolvoval Válečnou školu.

Přitahovalo ho vše nové

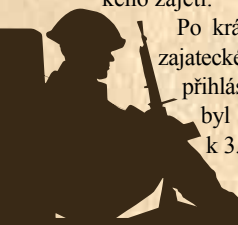
K letectvu se Janoušek dostal až ve svých třiceti letech. Na počátku byla výzva jednoho z našich leteckých důstojníků určená Janouškovi, aby se k nim připojil. „Vše nové mě vždy přitahovalo, a tak jsem neřekl ne,“ vzpomínal o mnoho let později. Zpočátku působil ve Vojenském leteckém učilišti v Chebu. Postupně prošel funkcemi učitele všeobecné taktiky,

velitele pozorovatelského kurzu, velitele školního oddílu až po zástupce velitele učiliště. Prošel zde výcvikem leteckého pozorovatele a pilota.

Na Slovensku u leteckého pluku 3 dělal již velitele perutě a zástupce velitele pluku. Leteckým plukům 1 a 6 v Praze velel. Společně se štábním kapitánem Františkem Klepšem se v roce 1928 na stroji Letov Š-316 umístil na 3. místě na druhém ročníku vojenských leteckých závodů zemí Malé dohody a Polska.

Karel Janoušek si navíc nepřestával doplňovat kvalifikaci. V letech 1927 a 1930 absolvoval dvě stáže u francouzského letectva a v roce 1933 kurz pro vyšší velitele. V té době se také stal velitelem zemského letectva v Čechách. Ještě významnější funkci zastával za mobilizace na podzim 1938. Stal se velitelem letectva klíčové 1. armády.

Karel Janoušek také velice rychle pochopil, jak výrazně ovlivňuje nasazení letectva právě počasí. Proto se také ve svých dvaadvaceti letech přihlásil ke studiu meteorologie a geofyziky na Karlově univerzitě. Dizertační práci dělal na téma „Geografické vlivy Českomoravské vysočiny při přechodu teplých front“. Doktorát získal až tři měsíce po okupaci a vytvoření Protektorátu v červnu 1939. Přestože byla naše

Karel Janoušek v čele svých letců při přehlídce na Václavském náměstí

armáda již rozpuštěna, tak pro diplom si došel provokativně v uniformě.

Francouzské zklamání

Do zahraničí se dostal o pět měsíců později. Ve Francii byl ustanoven do funkce přednosty III. (leteckého) odboru Československé vojenské správy. Byl tedy vlastně velitelem našeho letectva formujícího se z československých pilotů na území Francie. A tak veškerou svou energii soustředil na vytvoření našich leteckých jednotek. Administrativní průtahy, liknavost francouzského Ministerstva letectví, nedostatek leteckého materiálu a také značné rozptýlení našich letců na více než dvacet místech ve Francii i koloniích nakonec způsobily, že většina uzavřených dohod zůstala jen na papíře.

V březnu 1940 ho ve funkci vystřídal jeho dlouholetý konkurent generál Alois Vichterek. Janoušek byl pověřen organizováním a řízením výcviku našich letců. Předpokládalo se, že se ujme velení nad připravovaným výcvikovým centrem našich letců v Cognacu. Dramatický vývoj válečné situace ve Francii ale tyto plány definitivně smetl ze stolu.

Pro další válečný osud Karla Janouška byla rozhodující jeho rychlá evakuace z hroící se země do Velké Británie. Přístav Bordeaux opustil již 18. června 1940 na palubě lodi Karanan a o tři dny později se vylodil v britském Falmouthu. Brigádní generál Vichterek se v té době nalézal ještě ve Francii, a tak se Janoušek okamžitě ujal organizování našeho letectva.

Britský reparát

O Velkou Británii se v té době začínalo bojovat ve vzduchu, bylo tedy potřeba postavit co nejvíce perutí, které by byly schopné vzdorovat protivníkovi. A to za situace, kdy se nedostávalo nejen vycvičených pilotů, ale i jedinců vhodných pro případný výcvik. Janouškova situace bylo o to složitější, že za ním v té době ještě nestála konstituovaná a uznaná československá

vláda. Přesto se mu podařilo domluvit co nejrychlejší začlenění našich letců do britského královského letectva. Následovaly rozkazy na zřízení našich leteckých jednotek. Již 12. července byl zřízen Inspektorát čs. vojenského letectva, do jehož čela byl britským Ministerstvem letectví jmenován právě Janoušek. Ten samý den vznikla v Duxfordu 310. čs. stíhací peruť, jejíž piloti se již v druhé polovině srpna zapojili do bitvy o Británii.

Když do Británie dorazil generál Vichterek, dostalo se mu funkce velitele našeho letectva. Záhy se však ukázalo, že se jedná o poměrně formální post. Byl totiž velitelem bez vojska. Bezprostředním nadřízeným všech našich leteckých perutí a našeho leteckého personálu přechodně zařazeného u britských jednotek byl Karel Janoušek. A tak v srpnu 1941 došlo ke zrušení funkce velitele našeho letectva a převelení generála Vichterka na Ministerstvo národní obrany. Byl pověřen prací v referátu pro zvláštní úkoly.

Karel Janoušek vykonával funkci inspektora pět let. Velice dobře využíval své diplomatické schopnosti. Britská strana měla v něho plnou důvěru. Těsně před koncem války, v roce 1945, ho jmenovala maršálem letectva.

Janouškův návrat do vlasti po skončení války byl pod různými záminkami několikrát odložen. Došlo k němu až v srpnu 1945. V té době již generál Vichterek doma ve vlasti pevně třímal v rukou otěže velitele československého letectva. A nepustil je ani po únoru 1948. Na Janouška zbyla funkce podnáčelníka Hlavního štábu Československé armády pro zvláštní úkoly. Později se stal nově vytvořeným generálním inspektorem protivzdušné obrany.

Nakonec dostal doživotí

Jen pár dnů po změně režimu 28. 2. 1948 byl Karel Janoušek odeslán na zdravotní dovolenou. Koncem dubna však došlo u Přestvic k jeho zatčení během vyprovokovaného

Přistání našich letců v srpnu 1945 v Ruzyni, s nimi se vrátil do vlasti i Karel Janoušek

úniku za hranice. Janoušek, kterému v té době bylo jasné, že v komunisty ovládané republice ho nečeká nic dobrého, se stal obětí agenta-provokatéra.

V únoru následujícího roku byl Karel Janoušek odsouzen Vrchním vojenským soudem v Praze pro zločin dezerce, pro pokus o zločin vojenské zraedy a pokus o zločin úkladů o republiku k odnětí svobody na 19 let těžkého žaláře, ke ztrátě vojenských hodností a vyznamenání a ke ztrátě občanských práv.

Do roku 1960 postupně prošel věznicemi Bory u Plzně, Opava, Leopoldov a Praha-Ruzyně. V roce 1950 mu byl jeho trest změněn za údajnou účast na přípravě útěku z věznic Bory u Plzně na doživotí.

Z vězení se dostal až na základě rozsáhlé amnestie v roce 1960.

Z penze 200 korun měsíčně, kterou mu vyměřila správa sociálního zabezpečení, se žít nedalo. A tak si musel začít shánět práci. Nakonec byl přijat jako pomocný skladník, později inventurník v n. p. Textil Praha. Karel Janoušek odešel z n. p. Textil Praha do penze v roce 1967. V té době mu bylo 74. let. Zemřel v ústraní v poměrně nuzných podmínkách 27. října 1971 v Praze. Až teprve po listopadu 1989 byl rehabilitován v plném rozsahu a 2. prosince 1991 povýšen do hodnosti armádního generála.

Text: Vladimír Marek, foto: VÚA-VHA a archiv VHÚ

**ITY MŮŽEŠ
JEDNOU POTŘEBOVAT
POMOC!**

Sbírku na štábního praporčíka
Tomáše Procházku, který zahynul 17. října 2018
v Afghánistánu, pořádá Nadační fond speciálních sil
Číslo bankovního účtu vedeného v Komerční bance je:
43-9412310217 kód banky **0100**

Vojenský fond solidarity

číslo sbírkového účtu
44665522/0800
variabilní symbol **918**

